

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Львівський національний аграрний університет
Освітня програма	37155 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Львівський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37155
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шубалий Олександр Михайлович, Кузіна Вікторія Юріївна, Танклевська Наталія Станіславівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	11.05.2021 р. – 13.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/nd/asptadok/akredytacdokfil.html>

Програма візиту експертної групи http://www.lnau.edu.ua/lnau/attachments/7361_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%82%D1%83%20%D0%9B%D0%9D%D0%90%D0%A3%2011-13.05%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП «Економіка» рівень доктор філософії є актуальною в контексті задоволення кадрових потреб регіону та національної економіки в цілому у висококваліфікованих фахівцях здатних вирішувати комплексні проблеми та проводити наукові дослідження в галузі аграрної економіки з урахуванням процесів євроінтеграції та розвитку дорадництва. При реалізації даної програми забезпечено студентоцентризм та системний підхід до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. На даній ОНП сформована критична маса для якісної підтримки наукової роботи аспірантів, що дозволяє формувати разові спеціалізовані вчені ради з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. В цілому, освітньо-наукова програма та освітня діяльність за нею відповідають критеріям оцінювання якості освітньої програми з недоліками, що не є суттєвими і можуть бути усунутими найближчим часом. В результаті проведених зустрічей з фокус-групами, ознайомлення з відомостями про самооцінювання, ознайомлення з додатково наданими документальними доказами експертна група підтверджує можливість підготовки на належному рівні здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем за ОНП «Економіка» в ЛНАУ. Виявлені недоліки та слабкі сторони ОНП не знижують загальне позитивне враження, а визначають вузькі місця й перспективи подальшого розвитку даної програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Специфіка даної ОНП, з акцентом на здатності вирішення комплексних проблем та проведенні наукових досліджень в галузі аграрної економіки з урахуванням процесів євроінтеграції та дорадництва, є її конкурентною перевагою. Зміст вибіркового дисциплін відповідає тематиці наукових досліджень аспірантів. Здобувачам надані широкі можливості вибору дисциплін з інших рівнів ВО та спеціальностей. НПП використовують ряд інноваційних форм і методів навчання, зокрема проведення круглих столів, кейс-методи, презентації, метод гейміфікації, рольові ігри. На ОНП реалізуються елементи дуальної освіти, в рамках підготовки здобувача Темненко С.М. на замовлення ДНКІ вет. препаратів і кормових добавок. ЗВО створює умови для навчання та досліджень, залучаючи аспірантів до виконання госпдоговірних тем, наукових тем ЕФ тощо. Здобувачі підтвердили об'єктивність проведення контрольних заходів. Випадків оскарження результатів контрольних заходів аспірантами, а також конфлікту інтересів не було. На ОНП існує відповідність кваліфікації викладачів цілям та ПРН, при цьому 65% дисциплін викладають доктори наук, які мають високу кваліфікацію, відповідні публікації у виданнях баз Scopus і WoS, фахові статті, які відповідають профілю дисциплін. Використовуються різноманітні форми співпраці з роботодавцями, в т.ч. й в реалізації даної ОНП: роботодавці приймають участь в обговоренні ОНП 051, системно залучені до проведення конференцій, надавали довідки на впровадження результатів досліджень аспірантів, НПП залучені до складу розробників «Стратегії розвитку Львівщини», «Комплексної програми підтримки і розвитку АПК області» тощо. Комфортне розташування навчальних корпусів, розвинена інфраструктура зі зручними транспортними розв'язками, належна оздоровча інфраструктура (оздоровчий табір "Маяк"), висококваліфікований психолог, створені умови для розвитку духовності (Центр академічного капеланства). ВСЗЯВО ЛНАУ постійно розвивається, зокрема до участі в групі розробки ОНП протягом двох останніх років залучаються здобувачі, аспіранти систематично залучаються до опитувань з питань якості ОНП, налагоджена тісна співпраця з роботодавцями та випускниками. Гарант та розробники займають активну позицію на шляху підвищення якості освітньої діяльності, щорічно оновлюючи зміст ОНП, активно залучаючи стейкхолдерів. На ОНП сформована критична маса для якісної підтримки наукової роботи аспірантів, що підтверджується успішно захищеними дисертаціями всіма аспірантами 2016 і 2017 рр. набору. На ОНП функціонує потужна наукова школа, представники якої є науковими керівниками аспірантів, існує повна дотичність тем досліджень аспірантів науковим інтересам їх керівників. Створено сприятливі умови для проведення й апробації результатів наукових досліджень здобувачами відповідно до їх тематики, в т.ч. за рахунок систематичного проведення міжн. науково-практ. конференцій, публічного звітування про результати наукової роботи аспірантів, публікацій у двох фахових виданнях ЗВО на безоплатній основі.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: 1) сформульована мета і фокус даної ОНП не відображають існуючі особливості даної програми, її галузеву та євроінтеграційну специфіку; 2) ОК з циклу професійної підготовки не повною мірою охоплюють визначені в ОНП ФК та ПРН, оскільки мають галузеве (аграрна економіка) або територіальне (сільські території) спрямування; 3) питання співвідношення аудиторної роботи до загальної кількості годин, які відводяться на вивчення ОК не врегульоване у відповідному положенні ЛНАУ; 4) недостатнє використання можливостей зарахування результатів навчання отриманих у неформальній освіті; 5) в робочих програмах дисциплін чітко не визначено, яку кількість балів може отримати здобувач освіти після виконання різних видів аудиторної та позааудиторної роботи в порядку реалізації визначених методів контролю; 6) участі аспірантів у програмах академічної мобільності не виявлено; 7) наукова діяльність деякими викладачами проводиться нерівномірно та з різною інтенсивністю; 8) прикладів залучення роботодавців саме до аудиторних занять в межах викладання певної навчальної дисципліни не було виявлено; 9) доступ до системи перевірки на плагіат здійснюється для здобувачів на платній основі; 10) відсутня практика опитування НПП та роботодавців щодо якості ОНП; 11) поважаючи автономію ЗВО, звертаємо увагу, що НМВ забезпечення якості вищої освіти відповідальний за НМР і водночас контролює її якість; 12) на сайті університету відсутні матеріали обговорення проекту ОП, зауваження та пропозиції учасників. Рекомендації: 1) уточнити мету і фокус ОНП з урахуванням існуючої унікальності даної програми; 2) розглянути

можливість введення на даній ОНП до обов'язкових компонент професійної підготовки 1-2 дисципліни, які дозволять повною мірою сформувати глибинні фахові знання зі спеціальності «Економіка»; 3) визначити в нормативних документах ЛНАУ чіткі допустимі межі співвідношення аудиторної роботи до загальній кількості годин, які відводяться на вивчення ОК для аспірантів; 4) доцільно популяризувати й оптимізувати механізм зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті; 5) конкретизувати у робочих програмах освітніх компонент підходи до нарахування балів здобувачам відповідно до визначених методів навчання і методів контролю; 6) активізувати роботу щодо академічної мобільності аспірантів; 7) активізувати діяльність НПП з приводу публікацій фахових статей, публікацій у наукометричних базах Scopus і WoS; 8) активізувати роботу щодо залучення роботодавців до аудиторних занять в межах викладання певних навчальних дисциплін; 9) забезпечити безоплатний доступ здобувачів до системи перевірки на плагіат; 10) доцільно запровадити опитування НПП та роботодавців щодо якості ОНП; 11) вивчити можливість виокремлення самостійних підрозділів, відповідальних за НМР та якість освіти; 12) ввести практику розміщення пропозицій і зауважень зі сторони зацікавлених осіб на сторінках сайту; 13) розглянути можливість впровадження подвійного наукового керівництва здобувачами даної ОНП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП 051 «Економіка» має чітко сформульовану мету, яка за п'ять років в незначній мірі уточнювалася, і полягає у «підготовці висококваліфікованих фахівців ступеня доктора філософії у галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 «Економіка», здатних вирішувати комплексні проблеми в галузі економіки, організувати і проводити оригінальні самостійні наукові дослідження та здійснювати науково-педагогічну діяльність» [ОНП 2020]. На зустрічах з фокус-групами відзначалося розуміння унікальності даної ОНП з акцентом на здатності вирішення комплексних проблем та проведенні наукових досліджень в галузі аграрної економіки з урахуванням процесів євроінтеграції та дорадництва. Це тісно корелює зі стратегічними векторами і місією ЛНАУ, яка відображена в Стратегії розвитку ЛНАУ на 2020-2025 рр, щодо підготовки висококваліфікованих фахівців та провадження наукової діяльності для агропромислового комплексу України та світу шляхом надання освітніх і наукових послуг належної якості, дотримання високих стандартів у викладанні, науковій і професійній діяльності [<https://bitly.su/XR94dq56>]. Експертна група відзначає, що дані особливості ОНП не відображено при формулюванні мети програми, що потребує уточнення.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Зустрічі з фокус-групами, а також відповідні документи (рецензії на ОНП, протоколи засідання кафедри економіки), засвідчили, що цілі ОНП та програмні результати навчання належним чином враховують позиції та потреби заінтересованих сторін. Здобувачі даного рівня освіти залучені до складу групи розробників ОНП, зокрема Шугало В.М. ОНП 2019 р., Темненко С.М. ОНП 2020 р. та активно вносили пропозиції щодо удосконалення ОНП, що було підтверджено в ході бесіди зі здобувачами і випускниками. Так, Темненко С.М. відзначила, що запропонувала ввести дисципліни «Збалансований розвиток природокористування» і «Формування виробничого потенціалу», це також відображено у протоколі засідання кафедри №7 від 13.01.20 р. Також, в 2021 р. здобувач з курсу Лизак М.П. приймав участь в обговоренні проєкту ОНП 2021 (протоколи засідань кафедри економіки та групи розробників даної ОНП №7 від 25.01.21, №10 від 13.04.21). Крім цього, зустріч зі здобувачами вищої освіти засвідчила, що вони ознайомлені зі змістом ОНП, приймали участь в щорічному анкетуванні щодо освітньої діяльності та ОНП, результати якого враховують при формуванні проєктів ОНП. Також до розгляду даної ОНП, було залучено роботодавців (заст.директора департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Гончаренко Л., завідувача кафедри ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, д.е.н., проф. Баланюка І.Ф., заст. директора Державного НДКІ ветеринарних препаратів та кормових добавок, д.вет.н. Музику В.П., директор філії АТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» «Львівський комбінат хлібопродуктів» Зрайло І.І.), які надали позитивні рецензії та в ході зустрічі підтвердили свою участь у розгляді даної ОНП, формуванні мети і ПРН (крім Зрайло І.І., якого не було на зустрічі). Також було враховано наступні пропозиції: Баланюка І.Ф. з приводу перенесення «Моделі аграрної економіки» з ВК до ОК; Гончаренко Л.В. щодо необхідності більш детального вивчення питань дорадництва знайшли відображення у ОНП 2021 р.; Музики В.П. щодо змісту дисципліни

«Формування виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств». Врахування позицій академічної спільноти відбувається шляхом залучення до групи розробників значного кола науковців – внутрішніх стейкхолдерів (НПП і наукових керівників), а також до рецензування робочих програм з освітніх компонентів. При цьому, фактів залучення представників академічної спільноти-зовнішніх стейкхолдерів, а також випускників до публічного обговорення даної ОНП або анкетування не було виявлено. На зустрічі з фокус-групами були випускники даної ОНП (Шугало В.М., Смулка О.І.), які відзначили високий рівень освітньої діяльності та участь в обговоренні ОНП ще під час їх навчання на програмі. Крім цього, на сайті (<https://bitly.su/e73TxMG1>) наведено посилання для надання пропозицій щодо обговорення проєктів ОНП на відповідний рік, що представляє можливість всім зацікавленим сторонам прийняти участь в обговоренні.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Експертна група відмічає, що бесіда із роботодавцями і випускниками даної ОНП, а також відкрита зустріч з представниками академічної спільноти, підтвердили, що цілі ОНП, її фокус та ПРН дозволяють випускникам програми бути конкурентоспроможним в науково-педагогічній діяльності та на ринку праці. Тенденції розвитку спеціальності, з акцентом саме на аграрній економіці, враховуються гарантом, науковими керівниками і НПП, при удосконаленні освітньої складової ОНП, розробці навчально-методичного забезпечення і проведенні наукових досліджень. ЕГ вважає, що зміни в наповненні освітніх компонентів ОНП частково відповідають тенденціям розвитку спеціальності «Економіка», тому що в ОНП більше акцент робиться саме на аграрній економіці, та дозволяють забезпечити конкурентоспроможність ОНП з урахуванням галузевого контексту (зокрема, в ОНП 2020 «Моделі аграрної економіки» переведено до складу ОК, введено нові ВК «Збалансований розвиток природокористування» і «Формування виробничого потенціалу»). Регіональний аспект враховано в ОНП в контексті розгляду соціально-економічних проблем розвитку територіальних громад в межах вивчення ОК «Соціально-економічний розвиток сільських територій». Також ЕГ відмічає, що хоча цілі та ПРН даної програми орієнтовані на загальні проблеми соціально-економічного розвитку, проте існуючі обов'язкові компоненти сфокусовані на питаннях аграрної економіки, що забезпечує у відповідній мірі врахування галузевого аспекту. Результати зустрічей з фокус-групами показали, що при формуванні цілей та ПРН було вивчено досвід вітчизняних та зарубіжних університетів щодо реалізації відповідних програм на рівні доктор філософії. Зокрема, відзначалося, що це був досвід КНУ ім.Т.Шевченка, Миколаївського НАУ, Ужгородського національного університету, КНЕУ ім. В. Гетьмана, а саме: враховано досвід щодо формування компетенцій та програмних результатів навчання, підходів до співпраці зі стейкхолдерами, добору форм і методів навчання. Ознайомлення з іноземним досвідом підготовки докторів філософії відбувалося під час закордонних стажувань та візитів у закордонні університети гаранта, членів робочої групи та наукових керівників аспірантів. Досвід польських університетів враховано при складанні ОНП в частині формування переліку освітніх компонентів, вибору тем дисертацій й підготовки дисертаційних робіт до захисту, зокрема: Університету природничих наук у Варшаві (<https://bitly.su/D4JD>) - при формуванні змісту ОК ОНП 051 «Психологія та педагогіка вищої школи», а також шляхом введення у ЛНАУ посади психолога; Жешувського Університету (<https://bitly.su/Kxvy>) - при складанні робочих програм з тим, щоб при необхідності зміст цих програм можна було реалізувати у режимі он-лайн; Вроцлавського Університету (<https://bitly.su/eY3KjGEu>) - при реалізації процесу вибору вступниками до аспірантури теми свого майбутнього дисертаційного дослідження. Разом з цим, ЕГ не виявлено врахування на ОНП досвіду впровадження аналогічних ОП в університетах інших країн світу.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня доктор філософії, затверджений Міністерством освіти та науки України, відсутній. Експертною групою в процесі вивчення ОНП на відповідність вимогам Національної рамки кваліфікації, підтверджено, що ПРН узгоджуються з її дескрипторами та відповідають 9 рівню в редакції Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 12.06.2019 № 509, а також повністю узгоджуються з 8 рівнем Національної рамки кваліфікацій в редакції Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 25.06.2020 № 519. Таким чином, експертна група відзначає, що змістовне наповнення програмних результатів навчання ОНП «Економіка» в цілому відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за основними дескрипторами, а отримання заявлених програмних результатів навчання дозволить випускникам даної програми розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницької діяльності у сфері економіки, застосовуючи набуті компетентності з глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: В даній ОНП чітко сформульована мета, яка відповідає місії та стратегічним векторам розвитку ЛНАУ. Специфіка даної ОНП, з акцентом на здатності вирішення комплексних проблем та проведенні наукових досліджень в галузі аграрної економіки з урахуванням процесів євроінтеграції та дорадництва, є її конкурентною перевагою. Мета ОНП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб здобувачів вищої освіти, певних категорій роботодавців, НПП і наукових керівників. Крім цього, при визначенні цілей та програмних результатів реалізації ОНП враховані тенденції розвитку ринку праці й галузевий аспект, а також вітчизняний і зарубіжний досвід впровадження аналогічних ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. Сформульована мета і фокус даної ОНП не відображають існуючі особливості даної програми, її галузеву та євроінтеграційну специфіку. Рекомендація: уточнити мету і фокус ОНП з урахуванням існуючої унікальності даної програми. 2. Існує певна обмеженість щодо активного публічного обговорення даної ОНП з боку випускників, академічної спільноти-зовнішніх стейкхолдерів. Рекомендація: розширити коло заінтересованих сторін щодо публічного обговорення особливостей даної ОНП, шляхом проведення круглих столів, нарад з обговорення даної ОНП, анкетування випускників, роботодавців й академічної спільноти. 3. При визначенні цілей та ПРН по даній ОНП було враховано досвід реалізації аналогічних програм лише у польських університетах, оминаючи увагою програми в інших зарубіжних університетах, що свідчить про певну обмеженість вивчення відповідного досвіду. Рекомендація: доцільно проаналізувати досвід реалізації більш широкого кола аналогічних програм у зарубіжних університетах з метою уточнення цілей та програмних результатів навчання за даною ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 1.1-1.4: мета ОНП відповідає місії та стратегічним векторам ЛНАУ, при визначенні мети та формулюванні програмних результатів навчання повною мірою враховуються потреби здобувачів, роботодавців, тенденції розвитку ринку праці, галузевий та регіональний аспект, досвід інших вітчизняних та зарубіжних програм, ОНП відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій стосовно третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх змісту, враховуючи принципи поваги до автономії університету, урахування позитивної позиції стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на певні аспекти якості освітньої програми, експертна група вважає можливим стверджувати про відповідність освітньої програми критерію 1 при наявності слабких сторін, що не є суттєвими та можуть бути усунутими ближчим часом.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої складової освітньої програми у кредитах ЄКТС в редакціях 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 рр. становив 46 кредитів, а в проєкті на 2021 р. – 54 кр., що відповідає нормативним вимогам Закону України «Про вищу освіту» та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». Загальний обсяг освітніх компонентів, який відводиться на дисципліни за вибором здобувачів становить 12 кредитів, що становить 26,1% від загального обсягу ОП, тобто перевищує нормативно визначені 25%. ЕГ відмічає, що в редакціях ОНП подано структурований перелік обов'язкових дисциплін з поділом на цикли загальної та професійної підготовки. Дотримано мінімальні рекомендаційні вимоги щодо обсягу кожної освітньої складової: на оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями) 4 кредити (ОК1), вимоги 4-6 кредитів; на здобуття мовних компетентностей: 8 кредитів (ОК2), вимоги 6-8 кредитів; на набуття універсальних навичок дослідника: 14 кредитів (ОК3, ОК4, ОК5, «Педагогічна практика»), вимоги не менше 6 кредитів; на здобуття глибинних знань зі спеціальності: 8 кредитів по обов'язкових компонентах (ОК6, ОК7) та 12 кредитів по 3 вибіркових компонентах, вимоги не менше 6 кредитів. В ОНП обов'язкові освітні компоненти позначені кодом ОК, а вибіркові – ВК, тоді як педагогічна практика кодується окремо як ПП1 та розміщена під

блоком вибірових компонент, проте згідно п. 1.3 Положення “Про педагогічну практику аспірантів у ЛНАУ” вона повинна відноситися до складу обов’язкових компонентів ОНП. Під час зустрічей з адміністрацією, гарантом, а також на резервній і фінальній зустрічах було уточнено, що з позицій ЛНАУ педагогічна практика безперечно відноситься до обов’язкових компонент даної та інших ОНП. Тому можна вважати, що вказана неточність має технічний характер.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітня програма має чітку структуру, що взаємопов’язана з навчальним планом. Вивчення освітньої складової ОНП відбувається впродовж перших двох років навчання здобувача. Черговість вивчення освітніх компонентів передбачено відповідно до визначеної структурно-логічної схеми. Зокрема, у 1 семестрі передбачено вивчення дисципліни циклу загальної підготовки «Філософія науки», а також дисципліни циклу професійної підготовки – «Організація наукової діяльності». У 2 семестрі передбачено вивчення двох дисциплін циклу загальної підготовки («Наукова іноземна мова» та «Психологія і педагогіка вищої школи»), а також проходження «Педагогічної практики». При цьому, перевагою такого підходу, що було підтверджено на зустрічах з гарантом ОНП та з науково-педагогічним персоналом, є паралельне вивчення дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи» та проходження «Педагогічної практики», що дозволяє здобувачу відразу реалізувати набуті теоретичні знання в цій сфері на практиці, тобто під час підготовки та проведення навчальних занять. У 3 семестрі передбачено вивчення тільки однієї дисципліни з циклу загальної підготовки – «Інформаційні технології в наукових дослідженнях», натомість збільшується до двох кількість дисциплін професійної підготовки («Моделі аграрної економіки» та «Соціально-економічний розвиток сільських територій»). Тоді як 4 семестр цілком присвячується вивченню вибірових дисциплін (обирається з дисципліни з 8, що визначені переліком), які обираються здобувачем з урахуванням теми дисертації, що є позитивною практикою. Адаже на основі отриманих знань із загальних та професійних дисциплін здобувач набуває необхідних компетентностей, що дозволяють йому отримати належну підготовку для реалізації наукової складової ОНП. Також в ОНП зазначено про можливість вибору здобувачем за погодженням з його науковим керівником навчальної дисципліни, що пропонується для інших рівнів вищої освіти і спеціальності, якщо вона пов’язана з темою дисертації. Разом з тим, вивчення питання, наскільки визначені в ОНП ОК забезпечують той чи інший ПРН засвідчило, що обов’язкові дисципліни професійної підготовки «Моделі аграрної економіки» та «Соціально-економічний розвиток сільських територій» (ОК6 та ОК7 відповідно) згідно поданої в ОНП матриці дозволяють отримати однакові фахові компетентності (ФК1, ФК2, ФК6), а також забезпечити однакові ПРП (ПРН5, ПРН6, ПРН7). За змістом вказані ФК та ПРН охоплюють сферу економіки в цілому, а навчальні дисципліни фокусуються переважно на галузевому (аграрна економіка) та територіальному (сільській території) аспектах. Тобто виникає непевне забезпечення ОК6 та ОК7 з циклу професійної підготовки вказаних ФК та ПРН, адже відсутня загальноекономічна дисципліна, яка б не була акцентована на аграрному, територіальному чи іншому аспекті. Експертна група рекомендує розглянути можливість введення на ОПН принаймні однієї загальноекономічної дисципліни.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає об’єкту вивчення - “теорія та методологія науково-дослідної роботи, економічні процеси та явища на різних організаційних рівнях” [ОНП 2020]. Адаже виділено такі дисципліни як “Філософія науки” та “Організація наукової діяльності”. Визначеному в ОНП теоретичному рівню предметної області - “теоретико-методологічні засади дослідження та вирішення актуальних проблем у сфері економіки” [ОНП 2020] - відповідають лише з позицій галузевого підходу ОК “Моделі аграрної економіки” та з позицій територіального підходу ОК “Соціально-економічний розвиток сільських територій”. Тоді як теоретичний рівень предметної області за змістом спрямований на вирішення актуальних проблем у сфері економіки в цілому. Передбачені змістом ОНП освітні компоненти відповідають методам, методикам і технологіям, зокрема виділено окремий ОК “Інформаційні технології в наукових дослідженнях”. Зміст ОНП відповідає наявним інструментам і обладнанню, адже ЗВО продемонстрував наявність комп’ютерних класів, програмного забезпечення, доступу до наукометричних баз Scopus та WoS.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів в ЛНАУ, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЛНАУ» (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/nd/asptadok.html>) – надалі Положення. На зустрічах зі здобувачами, гарантом, науковими керівниками, групою забезпечення було підтверджено, що в закладі створені належні умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії в частині вибору форм навчання (очної – денної чи вечірньої

або заочної), організації освітньої процесу та наукової діяльності, взаємодії із науковим керівником тощо. В п. 4.2 розділу 4 Положення зазначено, що «аспірант (здобувач) за погодженням з науковим керівником обирає з навчального плану відповідної спеціальності вибіркові компоненти та подає відповідну заяву до відділу аспірантури». На основі аналізу наданих на запит ЕГ відповідних заяв здобувачів трьох останніх років вступу Лизака М.П. (від 20.12.2018р.), Грисьо М.В. (від 22.11.2019р.) та Кушки П.А. (від 28.12.2020р.) виявлено, що ними було заповнено по три дисципліни, які віднесено до циклу професійної підготовки, передбачених переліком у навчальному плані. На зустрічі з ЕГ здобувачі зазначили, що рекомендації при виборі дисциплін вони отримують від наукового керівника та не звертали увагу на можливість розширення спектру вибору дисциплін. Дисципліни, які пропонуються на вибір здобувачам, визначаються групою розробників ОПН на основі консультацій з роботодавцями і стейкхолдерами, що було підтверджено під час відповідних зустрічей. Передбачена можливість вибору дисциплін з переліків, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, але наявність чіткого переліку вибіркових дисциплін в ОПН ускладнює можливість застосування такого вибору. В розділі 2 навчального плану «Вибіркові дисципліни» передбачено вибір трьох дисциплін по 4 кредити кожна без зазначення з якого типу переліку він має здійснюватися. У заяві здобувача на вибір дисциплін, яка має уніфіковану структуру для усіх рівнів вищої освіти в ЛНАУ, передбачено можливість заповнення обраних дисциплін з: циклу професійної підготовки, циклу загальної підготовки, навчальних планів. В навчальних планах, що відповідають редакціям ОПН було заповнено назви 8 вибіркових дисциплін фахового спрямування. При цьому, в ОПН як примітка було зазначено, що здобувачі, крім визначеного переліку, мають можливість «за погодженням зі своїм науковим керівником вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і спеціальностей та які пов'язані з тематикою наукового дослідження», тоді як в навчальному плані такої примітки або інших уточнень не винесено. Під час зустрічей проректор Яців І.Б. підтвердив, що заповнення в Індивідуальному плані роботи аспіранта обраних вибіркових дисциплін відбувається в розділі «Індивідуальний навчальний план» після проведеного аспірантом вибору.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В ОПН та навчальному плані передбачено освітні компоненти, які забезпечують практичну підготовку здобувачів відповідно до вимог третього (освітньо-наукового) рівня, придатних до працевлаштування в закладах вищої освіти, наукових установах, органах державної та місцевої влади, суб'єктах господарювання на визначених в освітній програмі посадах згідно з Класифікатором професій України. Це відбувається за рахунок виділення практичної складової в освітніх компонентах (практичних занять), використання відповідних методів навчання (кейси, практичні роботи, індивідуальні роботи, реферати), залучення здобувачів до виконання науково-дослідних робіт (здобувач Лизак М.П. залучений до виконання господарівної теми кафедри економіки), а також за допомогою педагогічної практики (обсягом 2 кредити), яка дозволяє сформувати компетентності, необхідні для подальшої викладацької діяльності. Порядок проходження педагогічної практики регламентується «Положенням про педагогічну практику аспірантів у ЛНАУ» (<https://bitly.su/e73TxMG1>). Вивчення представлених закладом на запит ЕГ Звітів про проходження педагогічної практики дозволяє підтвердити можливість набуття здобувачами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності у закладах вищої освіти. Зокрема компетентностей ФК8 та ФК9, що в підсумку дозволяє забезпечити відповідні результати навчання (ПРН1, ПРН8, ПРН9, ПРН11). Перевагою є те, що педагогічна практика проходить паралельно з вивченням дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи», що дозволяє забезпечити належну навчально-методичну підтримку здобувачів. В ході зустрічей гарант, група розробників ОПН та здобувачі зазначили, що на їх думку виділений навчальний час на педагогічну практику (2 кредити) є достатнім для формування визначених ОПН компетентностей і результатів навчання. Керівником практики згідно наказу по університету призначається викладач кафедри гуманітарної освіти ЛНАУ (у 2021 році – Микитюк О.М., д.п.н., професор кафедри гуманітарної освіти). Науковий керівник також включений до цього процесу, адже візує звіт з практики здобувача та готує відгук за підсумками її проходження. Крім педагогічної практики, яка проходить в стінах ЛНАУ, не передбачено інших видів практики поза його межами. У ході зустрічей з роботодавцями, гарантом та групою розробників ОПН виявлено, що роботодавців та стейкхолдерів не залучають до проведення аудиторних занять зі здобувачами на даній ОПН. Але вони мають можливість викласти практичні аспекти розвитку економіки під час різноманітних науково-практичних заходів (конференцій, круглих столів тощо), які організовує ЛНАУ та кафедра економіки, що було підтверджено Баланюком І.Ф. – д.е.н., проф. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника». За підсумками проведеного у 2021 році анкетування аспірантів даної ОПН (<https://bitly.su/ETEdil>) 78% відзначили, що педагогічна практика організована на належному рівні, а решта 22% очікували більшого.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Включені до ОПН освітні компоненти дозволяють здобувачам набути соціальні навички (soft skills). Основний акцент на набуття soft skills робиться під час викладання дисциплін «Наукова іноземна мова», «Психологія і педагогіка вищої школи», «Організація наукової діяльності», які формують відповідні компетентності. Формуванню соціальних навичок сприяють використовувані у навчальному процесі за даною ОПН форми і методи навчання. Зокрема, під час зустрічі з науково-педагогічним персоналом викладач дисципліни «Організація наукової діяльності» Яців І.Б. повідомив, що вивчення здобувачами теми «Презентація наукових досліджень» дозволяє їм отримати навички презентації результатів власних наукових досліджень широкому загалу науковців. Зі свого боку, викладач дисципліни «Формування виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств» Гнатишин Л.Б.

зазначила, що через невелику кількість студентів відбувається тісніший міжособистісний контакт зі здобувачем у формі дискусій, що дозволяє глибше розкрити змістовне наповнення дисципліни. Викладач дисципліни «Наукова іноземна мова» Городецька Н.Г. повідомила, що використовує в навчальному процесі такі форми і методи навчання як: методика круглого столу, метод гейміфікації, рольові ігри, ментальні карти тощо. В ОНП, враховуючи третій (освітньо-науковий) рівень, акцент робиться на формування soft skills дослідницького спрямування. Здобувачі активно використовують можливість брати участь в науково-практичних конференціях, відбуваються як в межах ЛНАУ, так і в інших ЗВО, а також у процесі виконання госпдоговірних тем. Це знайшло підтвердження у наданій ЕГ з боку ЗВО додатковій інформації про участь здобувачів у конференціях, наукових темах кафедри, госпдоговірних темах.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт зі спеціальності 051 «Економіка» наразі не затверджено.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

На основі вивчення ОНП, навчального плану, в ході зустрічей зі здобувачами ЕГ має можливість підтвердити, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів в цілому є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання та не встановила фактів надмірного навантаження на здобувачів вищої освіти, оскільки для всіх освітніх компонент самостійна робота становить 65,9%, а аудиторна, відповідно, 34,1%. Теоретичне навчання протягом семестру триває 10 тижнів, аудиторне навантаження здобувачів в середньому на тиждень не перевищує 1,5 кредити. На основі аналізу наданих ЕГ робочих програм навчальних дисциплін виявлено, що співвідношення аудиторної та самостійної роботи не перевищує 50%. Вивчення навчального плану показало, що по більшості дисциплін тривалість лекційних та практичних занять є однаковими – по 20 годин. Лише виходячи зі специфіки навчального процесу по дисципліні «Наукова іноземна мова» передбачено тільки практичні заняття в обсязі 80 годин, але й до 8 збільшено кількість кредитів. По дисципліні «Філософія науки», яка має переважно теоретичне спрямування, передбачено 30 лекційних занять та 20 практичних, а частка самостійної роботи становить 58,3%. Вивчення навчального плану для здобувачів заочної форми навчання виявило відсутність поділу аудиторної роботи на лекції та практичні заняття, а лише передбачено «робота з викладачем», що не відповідає п. 5.4 «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЛНАУ» (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/nd/asptadok.html>) (надалі Положення). У ході зустрічі з групою розробки ОНП проректор Яців І.Б. зазначив, що специфіка заочної форми навчання передбачає більш тісний контакт здобувача з науковим керівником та викладачем, тому виникла така розбіжність. За структурно-логічною схемою в першому та другому семестрах передбачено по 2 освітніх компоненти, в третьому та четвертому семестрах – по 3. Разом з тим в Положенні чітко не прописано граничні межі співвідношення аудиторної та самостійної роботи, або частки аудиторної роботи в загальній кількості годин, які відводяться на вивчення освітніх компонент, що також підтверджено в ході спілкування з керівником навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти Микулою О.Я. під час резервної зустрічі. Тому ЕГ рекомендує передбачити у цьому Положенні, граничні обсяги співвідношення аудиторної роботи до загальної кількості годин, які відводяться на вивчення освітніх компонент. Разом з тим, вивчення результатів анкетування аспірантів даної ОНП (<https://bitly.su/ETEdiI>) показало, що серед основних проблем, з якими вони зіткнулися у процесі навчання є брак часу на навчання (поєднання навчання й зайнятості на роботі), що відмітили 44,4% респондентів. Але це пояснюється тим, що з 9 аспірантів, які пройшли опитування, двоє навчаються або навчалися на момент закінчення аспірантури на вечірній формі навчання, а троє – на заочній.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти на даній ОНП не передбачена. Під час зустрічі з ЕГ роботодавці висловили думку про можливість у перспективі запровадження дуальної форми освіти за даною ОНП. Під час резервної зустрічі гарант ОНП висловив думку, що запровадження дуальної освіти на ОНП можливе в окремих випадках, залежно від специфіки тематики наукового дослідження та працевлаштування здобувача. Зокрема підготовка здобувача з року заочної форми навчання Темненко Софії здійснюється на замовлення Державного науково-контрольного інституту вет. препаратів і кормових добавок, що підтвердив і заступник директора на зустрічі з роботодавцями й іншими стейкхолдерами. Крім того, ЛНАУ робить перші кроки на шляху до впровадження елементів дуальної освіти, про що свідчать прийняте наказом № 137 від 29.08.2019 р. “Тимчасове положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти” (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. Зміст вибірових дисциплін відповідає тематиці наукових досліджень аспірантів. 2. ЗВО надає здобувачам широкі можливості вибору дисциплін з інших рівнів вищої освіти та спеціальностей. 3. Викладачі у навчальному процесі використовують ряд інноваційних форми і методів навчання, зокрема проведення круглих столів, кейс-методи, презентація власного наукового дослідження, метод гейміфікації, рольові ігри, ментальні карти тощо. 4. Педагогічна практика проходить паралельно з вивченням дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи», що дозволяє забезпечити фахову підтримку профільного викладача у процесі розробки та подальшого проведення аспірантом аудиторних занять. 5. На ОНП реалізуються елементи дуальної освіти, зокрема в рамках підготовки здобувача Темненко С.М. на замовлення Державного науково-контрольного інституту вет. препаратів і кормових добавок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. Дисципліни з циклу професійної підготовки, які належать до обов'язкових компонент «Соціально-економічний розвиток сільських територій» та «Моделі аграрної економіки» не повною мірою охоплюють визначені в ОНП фахові компетентності та результати навчання, оскільки мають галузеве (аграрна економіка) або територіальне (сільські території) спрямування. Рекомендація: поважаючи право ЛНАУ на автономію, рекомендуємо розглянути можливість введення на даній ОНП до обов'язкових компонент професійної підготовки 1-2 дисциплін, які дозволять повною мірою надати здобувачам загальноекономічні фахові компетентності, що дозволить відповідно забезпечити передбачені змістом ОНП відповідні програмні результати навчання. 2. Структура навчального плану для здобувачів денної (очної та вечірньої) та заочної форми навчання не є однаковими, адже в останньому замість лекцій і практичних занять виділено позицію «робота з викладачем». Рекомендація: привести у відповідність структуру навчального плану для аспірантів заочної форми навчання зі структурою навчального плану для аспірантів денної (очної та вечірньої) форми навчання. 3. Питання співвідношення аудиторної роботи до загальній кількості годин, які відводяться на вивчення освітніх компонент не врегульоване у відповідному положенні ЛНАУ. Рекомендація: визначити в нормативних документах ЛНАУ чіткі допустимі межі співвідношення аудиторної роботи до загальній кількості годин, які відводяться на вивчення освітніх компонент для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. 4. Педагогічна практика в ОНП та навчальному плані не віднесена до обов'язкових компонент, хоча по суті є обов'язковою компонентою. Рекомендація: в ОНП віднести педагогічну практику до переліку обов'язкових компонент.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма в повній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, а також в достатній мірі за підкритерієм 2.2: обсяг освітньої складової ОНП відповідає вимогам законодавства, зміст ОНП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності, структура ОНП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, ОНП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, а також набуття ними соціальних навичок (soft skills), обсяг ОНП та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, але слід звернути увагу на введенні освітніх компонентів загальноекономічного спрямування, що дозволять повною мірою досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також принципи поваги до автономії закладу, урахування позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на якість ОНП та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про загальну відповідність даної програми критерію 2 при наявності недоліків, що не є суттєвими та можуть бути усунутими найближчим часом.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до ЛНАУ за освітньою програмою оприлюднені на офіційному сайті закладу у розділі “Аспірантура та докторантура” на окремій сторінці приймальної комісії “Правила прийому до аспірантури і докторантури ЛНАУ в 2021 році” (<https://bit.ly/3yEXwNa>). Інформація щодо особливостей вступної кампанії

щорічно оновлюється. В правилах відображено всі етапи вступної кампанії, перелік спеціальностей, вимоги до рівня освіти вступників, строки прийому документів, організацію та порядок проведення вступних випробувань і оприлюднення їх результатів. Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи, програми вступних випробувань з дотриманням “Положення про проведення вступних іспитів до аспірантури” (<https://bit.ly/3fjNcmb>). Експертна група в ході зустрічі зі здобувачами пересвідчилась, що Правила прийому розміщені на сайті університету є чіткими, зрозумілими, не містять ознак дискримінації і повністю задовольняють потреби потенційних вступників на навчання, зокрема за даною освітньою програмою. Терміни та порядок прийому заяв та документів, порядок конкурсного відбору та зарахування вступників на ОП, оприлюднення рейтингових списків абітурієнтів відповідають чинним нормативним документам, що підтверджується і спілкуванням у фокус-групах з керівництвом Університету.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання до аспірантури ЛНАУ, які оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО у розділі “Аспірантура та докторантура” (<https://bitly.su/V7YF2uln>) та Положення про проведення вступних іспитів до аспірантури (<https://bitly.su/7doK>) враховують специфіку спеціальності «Економіка» і самої ОНП, а також наукове спрямування випускової кафедри. Форми та зміст вступних випробувань за співбесідою з дисциплін «Економіка підприємства», «Глобальна економіка», «Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств», «Ринок та конкуренція», «Економічний ризик», «Економічна діагностика», «Інтелектуальний бізнес», «Економіка природокористування» (Програма вступного іспиту <https://bit.ly/3wrJhto>) та їхні окремі елементи, визначення яких перебуває у сфері компетенції ЗВО, відповідають рівневі початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для того, щоб розпочати навчання за цією програмою. В ході зустрічі вичерпні пояснення з питань прийому на навчання за ОНП ЕГ надали начальник відділу аспірантури – Дацко Т. М., секретар приймальної комісії Голячук Ю. С. та наукові керівники. Здобуття ступеня доктора філософії у ЛНАУ здійснюється заочною (денною, вечірньою) та заочною формами навчання в межах ліцензованого обсягу. Рішення Приймальної комісії оприлюднюються на офіційному веб-сайті університету в розділі «Аспірантура та докторантура» (<https://bitly.su/e73TxMG1>) наступного дня після прийняття відповідного рішення. Правила прийому до аспірантури і докторантури ЛНАУ в 2021 році містять: вимоги до рівня освіти вступників, інформацію про джерела фінансування підготовки аспірантів, строки прийому заяв та документів, здійснення конкурсного відбору та зарахування на навчання, перелік документів для вступу до аспірантури, організацію та проведення вступних випробувань. Програми вступних іспитів до аспірантури розробляються і затверджуються головою Приймальної комісії університету не пізніше 31.03.2021 року і оприлюднюються на веб-сайті ЛНАУ. Програми відповідають специфіці спеціальності та включають в себе орієнтовану тематику питань, список рекомендованої літератури, критерії оцінювання, структуру оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників [п.6.3 Положення про правила прийому у 2021]. Програма вступних випробувань зі спеціальності розробляється щорічно гарантом та групою забезпечення ОНП й розміщується на сайті (<http://lnau.edu.ua/lnau/files/osnaukprogdf21.rar>). Офіційним повідомленням про надання рекомендацій до зарахування вважається оприлюднення відповідного рішення на стенді відділу аспірантури та докторантури, а також на веб-сайті університету. Прийом до аспірантури ЛНАУ іноземців та осіб без громадянства здійснюється згідно із Законами України «Про вищу освіту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та інших законодавчих актів, що регламентують освітню діяльність ВНЗ.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Загальні засади щодо академічної мобільності та правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО викладені на сайті ВНЗ у Положеннях: про організацію освітнього процесу у ЛНАУ (<https://bit.ly/3fsHNlImf>), про порядок визначення академічної різниці та перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) у ЛНАУ (<https://bit.ly/3u8TqfQ>), а також Положення про перезарахування.pdf, Про визнання освітніх документів.pdf, Положення про порядок визнання іноземних освітніх документів.doc. «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ЛНАУ» (<http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>) розроблено відповідно до законодавчих актів, що регламентують можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами [п. 1.3 Положення]. Право на академічну мобільність, згідно положення, може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки; міжнародних програм та проектів; договорів про співробітництво між ЛНАУ з вітчизняними або іноземними ВНЗ; власної ініціативи учасника освітнього процесу. Всі зазначені положення регламентують діяльність ЛНАУ щодо організації міжнародної академічної мобільності для вітчизняних учасників освітнього процесу та учасників освітнього процесу іноземних закладів вищої освіти (наукових установ) і враховують вітчизняні та міжнародні правові норми. Експертна група впевнилась, що в навчальному закладі функціонує Відділ міжнародних зв'язків, який інформує як здобувачів вищої освіти, так і НПП про різноманітні програми та гранти, та є своєрідним путівником для бажаючих робити кроки у відповідному напрямку. Зазначені правила реалізації академічної мобільності та порядок перезарахування її результатів є зрозумілими та такими, що враховують Конвенцію про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

та, як було зазначено на зустрічах з адміністрацією ЗВО та НПП, будуть мати розвиток при подальшій реалізації ОНП. Практика перезарахування та застосування правил визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності по даній освітній програмі не мала місця.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентовані «Тимчасовим положенням про порядок визнання у ЛНАУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» введено в дію наказом № 171а від 26.09.2019 р. Розроблені правила відповідають вимогам законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», регламентують порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті і поетапну процедуру обробки пред'явленої документації для атестації та комісійного розгляду. Ознайомитися учасникам освітнього процесу з цим положенням можна на офіційному сайті університету в підрозділі «Положення» (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>). Право на визнання результатів навчання у неформальній освіті поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти, у тому числі й аспірантів. Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на обов'язкові та вибіркові дисципліни ОНП [п.2.3 Положення]. Університет може визнати результати навчання у неформальній освіті в обсязі не більше 10% від загального обсягу ОНП [п.2.4 Положення]. Визнання результатів навчання у неформальній освіті здійснює предметна комісія, яка визначає метод оцінювання результатів навчання відповідно до навчального плану, ознайомлює здобувача з програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання, з критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів. За підсумками оцінювання предметна комісія формує протокол у якому міститься висновок про зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни [п. 2.11 Положення]. Під час зустрічі зі здобувачами експертна група отримала інформацію, що практики участі у неформальній освіті поки не було, проте здобувачі ознайомлені з правилами та порядком визнання результатів навчання, вони є чіткими та зрозумілими, Університет всіляко сприяє розвитку неформальної освіти, але участі в таких тренінгах чи майстер-класах вони не брали. В ході зустрічі з науково-педагогічним персоналом проректор з наукової роботи Яців І. Б. і доцент кафедри земельного кадастру і він же керівник структурного підрозділу відповідального за забезпечення якості освіти Микула О. Я. запевнили, що процедура визнання результатів навчання у неформальній освіті за існуючого положення в повній мірі забезпечує освітні права здобувача, але практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, за освітньою програмою РНД «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. Правила прийому на ОНП 051 «Економіка» доступні, чітко визначені та зрозумілі для потенційних вступників, враховують особливості програми. ЗВО регулярно розміщує інформацію про свою діяльність, студентське життя, результати наукових досліджень, зростаючі можливості академічної мобільності. 2. Правила прийому до аспірантури враховують особливості ОНП та сприяють залученню цілеспрямованих здобувачів ступеня доктора філософії, націлених на навчання в ЗВО, проведення досліджень і активну творчу діяльність учасників освітнього процесу, 3. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: Відсутність практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, за освітньою програмою РНД «Економіка» третього (освітньо-наукового) свідчить про її низьку популяризацію серед здобувачів даної ОНП. Рекомендація: доцільно популяризувати й оптимізувати механізм зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, що значно б підсилило ОНП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма в повній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.3, а також в достатній мірі за підкритерієм 3.4: Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості ОНП, чітко регламентують визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності і є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Слід звернути увагу, що Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті є доступними для всіх учасників освітнього процесу, чіткими, зрозумілими, але практики участі у неформальній освіті здобувачів не було. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх змісту, враховуючи принципи поваги до автономії університету, відносний вплив недоліків на певні аспекти якості освітньої програми, експертна група вважає можливим стверджувати про відповідність освітньої програми критерію 3 при наявності слабких сторін, що не є суттєвими та можуть бути усунутими ближчим часом.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На основі проведених зустрічей з НПП та здобувачами, ознайомлення з силабусами, які представлено на офіційному сайті ЛНАУ (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/nd/asptadok.html>), а також у Таблиці 1 ВСО даної ОП, робочими програмами навчальних дисциплін для 2020-2021 н.р., а які було надано на запит, експертна група має підстави підтвердити, що заявлені методи навчання та форми й методи оцінювання, наведені закладом в Таблиці 3 ВСО, даної ОП відповідають дійсності та загалом забезпечують досягнення передбачених програмою програмних результатів навчання. Під час зустрічей зі здобувачами освіти та НПП було підтверджено, що в умовах карантину навчання та викладання здійснювалось дистанційно з використанням Zoom, електронної пошти, навчальної платформи Moodle. При цьому проблем щодо реалізації навчального процесу не виникало. В процесі спілкування з НПП та здобувачами серед методів навчання були відмічені такі: кейс-методи, методика круглого столу, метод гейміфікації, рольові ігри, ментальні карти, презентація досліджень, реферати, наукові доповіді тощо. Здобувачами було відмічено високий рівень підтримки в навчальному процесі та наукових досліджень як з боку наукових керівників, так і з боку гаранта ОНП Черевка Г.В. Позитивною практикою, що була підтверджена у ході зустрічі зі здобувачами, є те, що вони в рамках освітнього процесу з обов'язкових та вибіркового дисциплін можуть отримати консультаційну підтримку з приводу реалізації власної наукової складової ОНП. У ході зустрічей проректори Боярчук В.М. та Дубневич Ю.В. відмітили, що основною фігурою у університеті є здобувач, який є роботодавець і його перспектива, а діяльність ЛНАУ полягає у створенні комфортних умов для всебічного розвитку здобувачів. Це знайшло відображення у Стратегії розвитку ЛНАУ на період 2020-2025 рр. Під час зустрічей зі здобувачами було підтверджено факт реалізації принципів академічної свободи та студентоцентрованого підходу на ОНП у формі надання можливостей для вільного вибору теми дисертаційної роботи, напрямів наукових досліджень, участі в програмах академічної мобільності, в наукових конференціях, науковій та госпдоговірній тематиці кафедри, а також можливості обирати не менш як 25% навчальних дисциплін (обсяг яких за навчальним планом становить 12 кредитів ЄКТС, або 26,1%). Також здобувачі в порядку виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань в рамках навчальних дисциплін мають можливість проявити власну творчу ініціативу. У випадку виникнення конфліктних ситуацій за участю здобувачів ЗВО створений прозорий механізм їх вирішення. Усі здобувачі ОНП є членами Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ЛНАУ, яке також покликає захищати їх інтереси. З іншого боку, академічна свобода для НПП підтверджується їх можливістю обирати методи й форми навчання, формувати програму навчальної дисципліни, обирати теми і методики наукових досліджень.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

У ході зустрічей зі здобувачами ОНП було підтверджено факт отримання ними необхідної та актуальної інформації щодо умов вступу в аспірантуру, змісту ОНП, організації навчального процесу та наукової роботи у зручній для них формі з різних джерел (через офіційний сайт ЛНАУ, від відділу аспірантури та докторантури, через електронну пошту, від наукового керівника, через платформи Zoom та Moodle, від викладачів навчальних дисциплін). Зокрема, проректор Боярчук В.М., гарант ОНП Черевко Г.В., НПП, а також здобувачі під час зустрічей підтвердили, що необхідну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів здобувачі ОНП отримують на початку їх вивчення, як правило на першому занятті. Університет активно впроваджує покращену версію системи дистанційного навчання Moodle, де також розміщуються необхідні навчальні матеріали, а здобувачі отримують персональні логін та пароль доступу. Щодо вибіркового компонентів, то ознайомитися з відповідним їх змістом у здобувачів є можливість й раніше, адже силабуси вибіркового дисциплін завчасно розміщуються у вільному доступі на офіційному сайті ЛНАУ. Активна роз'яснювальна підтримка здобувачів (що було ними підтверджено у ході зустрічі) здійснюється і з боку відділу аспірантури та докторантури. Ознайомившись із силабусами навчальних дисциплін експертна група вважає за доцільне підтвердити, що вони містять інформацію щодо мети, завдань, а також переліку компетентностей та програмних результатів навчання з кодифікацією, що відповідає ОНП, програму навчальної дисципліни, перелік необхідної літератури, представлена також інформація про викладача, його контактні дані, види та обсяг навчальних занять в годинах. Здобувачі підтвердили, що ознайомлюються з силабусами освітніх компонентів. В ЛНАУ

прийнято «Положення про критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів вищої освіти» (<https://bitly.su/QqceU>), де передбачено такі види контролю: вхідний, поточний, підсумковий та відстрочений за 100-бальною шкалою та подано механізм її трансформації у національну шкалу оцінювання. Щодо порядку та критеріїв оцінювання здобувачів, то в робочій програмі дисципліни надається перелік методів навчання та методів контролю, а розподіл балів подано лише за окремими темами, на семестрову атестацію (формі заліку чи екзамену) та в цілому за курс за 100-бальною шкалою. При цьому, не зрозуміло, яку кількість балів може отримати здобувач освіти після виконання зазначених в робочій програмі дисципліни різних видів аудиторної та позааудиторної роботи в порядку реалізації визначених методів контролю (наприклад, за підсумками виконання тих чи інших видів практичних завдань, або самостійної роботи тощо).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

На ОНП «Економіка» в ЛНАУ, враховуючи те, що вона відноситься до третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в освітній процес впроваджуються елементи дослідження. В змісті ОНП в п. 2.3 представлено інформацію про особливості реалізації її наукової складової під керівництвом наукового керівника та оформлення її результатів у вигляді дисертації. Цикл наукової підготовки протягом перших двох років навчання здійснюється паралельно з реалізацією навчальної складової ОНП, що також відображено у навчальному плані, та включає в себе роботу над дисертацією, підготовку виступів на наукових конференціях, семінарах і круглих столах, написанні публікацій тощо. Здобувачі ОНП проводять наукові дослідження згідно з «Індивідуальними планами роботи аспіранта» (які були представлені на запит експертній групі), які, крім розділу «Індивідуальний навчальний план», він містить розділ «Робота над дисертацією, зокрема теоретичні дослідження, експериментальні дослідження, публікації, участь у конференціях, наукові відрядження, інші роботи і заходи за темою дисертації, зміст якого заповнюється на кожен рік навчання окремо за планом та фактом виконання. Звітування аспірантів щодо виконання Індивідуального плану відбувається двічі на рік на кафедрі та один раз на вченій раді факультету. В навчальний процес за даною ОНП активно імплементують методи навчання, засновані на дослідженнях, що під час зустрічей було підтверджено здобувачами та НПП, а експертна група пересвідчилася після вивчення змісту робочих навчальних програм та силабусів дисциплін. Крім того, позитивною практикою є те, що здобувачам на першому році навчання викладається дисципліна «Організація наукової діяльності», викладач якої Яців І.Б. під час зустрічі наголосив, що в рамках її вивчення вони отримують теоретичні навички для подальшої організації власних наукових досліджень. Набуття компетентностей дослідника відбувається і під час вивчення таких дисциплін як «Філософія науки», «Наукова іноземна мова», «Інформаційні технології в наукових дослідженнях», а надалі вони розвиваються вже при вивченні дисциплін професійного спрямування. Також, на підставі вивчення наданої ЛНАУ додаткової інформації у відповідь на запит (п. 5 Запиту, Додаток до звіту ЕГ), ЕГ відзначає активну участь усіх аспірантів даної ОНП у наукових конференціях, зокрема зарубіжних, залучення аспірантів до виконання господарської тематики кафедри економіки (що підтвердив аспірант Лизак М.П.). Певним показником успішності поєднання навчання і досліджень на даній ОНП є факт захисту трьома здобувачами дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Зокрема, 2 аспіранти (Шугайло В.М. та Зрайло І.І.) захистили дисертацію доктора філософії в разових спецрадах, утворених на базі ЛНАУ (<https://bitly.su/uq7A>), а один (Смулка О.І.) – Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту освіти на даній ОНП регулюється «Положенням про формування, затвердження та оновлення освітніх програм у ЛНАУ» (<https://bitly.su/QqceU>). На ОНП запроваджено практику щорічного перегляду її змісту на основі врахування думки усіх зацікавлених сторін: аспірантів та випускників ОНП, роботодавців і стейкхолдерів, викладачів дисциплін, академічної спільноти, що було підтверджено під час зустрічей з відповідними фокус-групами. Ініціаторами оновлення змісту ОНП є гарант, група розробників, стейкхолдери. Обговорення змін відбувається на засіданнях кафедри економіки (протоколи надано на запит), на які також запрошуються зацікавлені стейкхолдери, здобувачі. У ВСО подано редакції ОНП та навчальні плани за 2016–2020 рр. Проект ОНП на 2021 рік також оприлюднено на офіційному сайті ЛНАУ (<https://bitly.su/e73TxMG1>). Під час зустрічі викладачі ОНП підтвердили, що постійно працюють над оновленням змісту навчальних дисциплін відповідно до сучасних практик. При цьому враховуються наукові інтереси викладачів, адже вони є активними дослідниками, які публікують монографії, наукові статті, посібники та підручники, беруть участь у наукових заходах, а також у стажуваннях як в Україні, так і за кордоном, громадських об'єднаннях професійного спрямування, про що члени ЕГ мали можливість пересвідчитися на основі отриманої на запит додаткової інформації про виконання викладачами ОНП відповідних пунктів Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Позитивною практикою є залучення до процесу оновлення змісту ОНП протягом останніх років безпосередньо аспірантів (Теменко С.М. – ОНП 2020р., Шугайло В.М. – ОНП 2019р.). До обговорення проекту ОНП також активно залучаються й інші здобувачі (на зустрічі підтвердив Лизак М.П.), роботодавці (підтвердили Музика В.М. та Гончаренко Л.В.), а також академічна спільнота (підтвердив Баланюк І.Ф.). Факт їх участі в процесі перегляду змісту ОНП було також підтверджено на основі вивчення протоколів засідань кафедри економіки за останні 2 роки, які були додатково надані ЕГ. Також гарант та члени групи забезпечення згідно процедури, передбаченої «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості ВО» (<https://bitly.su/QqceU>) проводять моніторинг навчально-методичного забезпечення освітніх компонент, передбачених ОНП. Крім того, окремі НПП даної ОНП Яців І.Б., Черевко Г.В., Гнатишин Л.Б. знайомі з сучасними науковими досягненнями і практиками у галузі економіки, адже є членами діючої спецради Д 36.814.02 з

правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) економічних наук (<https://bitly.su/AClbSXd>). Вивчення змісту ОК та наданих на запит ЕГ навчально-методичних матеріалів дисциплін показало, що виділені теми, питання, що розглядаються, в цілому відповідають назві дисциплін, сучасним практикам і науковим досягненням.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та наукові дослідження на ОНП пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЛНАУ в рамках прийнятих «Стратегії інтернаціоналізації ЛНАУ» та «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» (<https://bitly.su/QqceU>). Інтернаціоналізація діяльності ЛНАУ, що прямо чи опосередковано впливає на навчання, викладання та наукові дослідження на даній ОНП має різні форми і напрями прояву. Зокрема, викладачі та аспіранти ОНП в ході зустрічей підтвердили наявність вільного доступу до міжнародних науково-інформаційних ресурсів Scopus, Web of Science, ScienceDirect, але виявлено їх низьку публікаційну активність у виданнях, які включені до цих баз. Викладач ОНП Сиротюк Г.В. бере участь у міжнародному грантовому проекті (в підтвердження ЗВО надано додаткову інформацію). Аспіранти здобували ступінь магістра за економічними спеціальностями у польському ЗВО Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach (Лизак М.П. та Грисьо М.В. у 2017-2019 рр., отримали диплом, а Іващенко М.В. продовжує навчання, захист дипломного проекту – осінь 2021р.), що також підтверджено ЕГ на основі вивчення додаткової інформації, наданої від ЗВО. Крім того, зі слів професора Яціва І.Б. ЛНАУ має понад 50 двосторонніх договорів із зарубіжними установами й організаціями (<https://bitly.su/4wkm62>), хоча значна частина з них має формальний характер, а університет більш активно працює із ЗВО сусідньої Польщі. Практично усі викладачі ОНП пройшли міжнародні стажування, брали участь у міжнародних конференціях, що підтверджується наданою на запит ЕГ (п. 13 Запиту, додаток до звіту) додатковою інформацією про викладачів, яка уточнює позиції, подані у таблиці 2 ВСО. Участь НПП в міжнародних стажуваннях деталізовано у Критерії 6.5. Фактів участі здобувачів у програмах академічної мобільності не виявлено. Але, здобувачі мають досвід навчання на магістерських програмах у польському ЗВО на економічних спеціальностях, що сприяє розширенню спектру професійної підготовки в урахуванням зарубіжних підходів. На зустрічі зі здобувачами на питання, чому вони пасивні щодо участі у програмах міжнародної академічної мобільності, було отримано відповідь, що вони знайомі такими можливостями, це питання вони вивчали, але для них воно не є пріоритетним, особливо для аспірантів заочної форми навчання, адже (зі слів Темненко С.М.) вони зайняті за основним місцем роботи. Фактів участі здобувачів ОНП у програмах міжнародної академічної мобільності ЕГ не виявлено, хоча вони вивчали таку можливість, що також було підтверджено під час відповідної зустрічі.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. ЗВО створює умови для навчання та досліджень, залучаючи аспірантів до виконання госпдоговірних тем, наукових тем факультету, готуючи здобувача (Темненко С.М.) на замовлення науково-дослідної установи. 2. Здобувачі активно беруть участь у наукових конференціях як в Україні, так і за кордоном. 3. Викладачі ОНП є активними дослідниками, що проявляється як в їх публікаційній активності, так і залученні їх до роботи функціонуючої в ЛНАУ постійно діючої спецради по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора чи кандидата економічних наук. 4. Здобувачі та викладачі мають вільний доступ до відомих зарубіжних наукометричних баз Scopus та Web of Science. 5. Здобувачі мають досвід навчання на магістерських програмах у польському ЗВО на економічних спеціальностях, що сприяє розширенню спектру професійної підготовки в урахуванням зарубіжних підходів. 6. Три здобувачі (набір 2016 і 2017 рр.) захистили дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. В робочих програмах дисциплін чітко не визначено, яку кількість балів може отримати здобувач освіти після виконання різних видів аудиторної та позааудиторної роботи в порядку реалізації визначених методів контролю. Рекомендація: поважаючи автономію ЗВО, експертна група рекомендує конкретизувати у робочих програмах освітніх компонент підходи до нарахування балів здобувачам відповідно до визначених методів навчання і методів контролю. 2. Здобувачі не користуються можливостями існуючих програм міжнародної академічної мобільності, які пропонуються університетом, тому рекомендується активізувати роботу ЗВО у цьому напрямі. Рекомендація: зважаючи на його близьке географічне розташування до країн ЄС, експертна група рекомендує активізувати роз'яснювально-консультативну роботу міжнародного відділу університету, максимально використати особисті контакти гаранта та групи розробників ОНП з міжнародними партнерами з метою організації програм академічної мобільності аспірантам в рамках укладених ЛНАУ міжнародних угод, а також надання аспірантам консультативної підтримки з приводу подання грантових заявок для участі у програмах міжнародної академічної мобільності. 3. В робочих програмах та навчально-методичних виданнях дисциплін даної ОНП нерідко список літератури містить обмежену кількість джерел, опублікованих не пізніше, ніж за останні 5 років, а також іноземних джерел,

недостатньо посилань на актуальну інформацію у вітчизняних і зарубіжних Інтернет-ресурсах. Рекомендація: звернути увагу викладачів ОНП на необхідності постійного оновлення списку літератури, доповнення його іноземними джерелами, збільшення посилань на актуальну інформацію у вітчизняних і зарубіжних Інтернет-ресурсах.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма в повній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5: форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей та програмних результатів навчання, учасники освітнього процесу своєчасно отримують доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання, ЛНАУ забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації даної ОНП, НПП загалом оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик, навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЛНАУ. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також принципи поваги до автономії закладу, урахування позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на якість ОНП та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про загальну відповідність даної програми критерію 4 при наявності недоліків, що не є суттєвими та можуть бути усунутими найближчим часом.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

На ОНП застосовуються різні методи та форми оцінювання (поточні контрольні заходи, контрольні роботи, екзамени, заліки) для перевірки запланованих результатів навчання. Графіки освітнього процесу на рівні доктора філософії, в тому числі проведення контрольних заходів, є доступними і розміщені на сайті університету розділ «Наука» «Аспірантура та докторантура» (<https://bitly.su/e73TxMG1>). Загальні форми контрольних заходів та система оцінювання здобувачів вищої освіти визначені п.6.6 «Контрольні заходи» Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти рівня доктор філософії у ЛНАУ (Протокол № 6 від 06.02.2017, Протокол №8 від 27.02.2020 <https://bitly.su/PPwTo81>), Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів ЛНАУ (Протокол № 2 від 04.10.2018р. <https://bitly.su/QqceU>), вимоги до якісного та доброчесного оцінювання окреслюються також в Положенні про академічну доброчесність (Протокол №3 від 08.11.2017 <https://bitly.su/GRjz3xdd>), Положення про процедуру впровадження антиплагіатної системи в ЛНАУ (наказ ректора №153 від 03.10.2016 <https://bitly.su/K7brPY>). Здобувачі відзначили, що робочі програми та силабуси з навчальних дисциплін розміщені на платформі MOODLE, також на сайті ЛНАУ (<https://bitly.su/e73TxMG1>) у вільному доступі розміщено силабуси навчальних дисциплін за ОНП, де відображено форми поточного та підсумкового контролю, критерії оцінювання знань здобувачів. НПП і аспіранти відзначили, що підсумковий контроль знань за допомогою платформи MOODLE не здійснюється. Аспіранти засвідчили, що вони проінформовані про вимоги щодо оцінювання освітнього компонента на початку його вивчення, критерії оцінювання у цілому є чіткими та зрозумілими, і за необхідності вони можуть отримати роз'яснення від НПП. Експертна група відзначає, що наявні форми контрольних заходів і критерії оцінювання переважно дозволяють встановити досягнення більшості результатів навчання за даною ОНП.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На даний момент не прийнятий стандарт вищої освіти для рівня доктор філософії. Відповідно до положень даної ОНП «Економіка» в ЛНАУ атестація наукової складової ОНП здійснюється у формі піврічного та річного звіту на кафедрі та вченій раді економічного факультету (для річного звіту) відповідно до індивідуального плану аспіранта, що підтверджено в ході зустрічей зі здобувачами, науковими керівниками та начальником відділу аспірантури та докторантури, а також відповідає визначеній процедурі згідно п. 9 Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти рівня доктор філософії у ЛНАУ (<https://bitly.su/PPwTo81>). Атестація здобувачів за даною ОНП регламентується п.10 Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти рівня доктор філософії у ЛНАУ (<https://bitly.su/PPwTo81>), п.4.6 Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ЛНАУ (Протокол №6 від 06.02.2017, №8 від 27.02.2020 <https://bitly.su/P16xCKY>), а також Тимчасовим положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти

ступеня доктора філософії (Протокол №8 від 27.02.2020, №3 від 02.12.2020 <https://bitly.su/goy9WUCG>). ЕГ під час бесід зясувала, що після завершення дисертаційної роботи здобувач отримує схвальний відгук наукового керівника, перевіряється його робота на плагіат, рецензується (згідно Положення про проведення попередньої експертизи дисертації на здобуття вищої освіти ступеня доктор філософії у ЛНАУ <https://bitly.su/nEe9s>) і проходить попередній захист на фаховому семінарі, після чого подається до захисту в разову спеціалізовану вчену раду. Таким чином, підсумковою формою атестації є публічний захист дисертаційної роботи на спеціалізованій вченій раді. Слід відзначити, що на момент експертизи всі випускники 2020 року захистили свої дисертації в разових спецрадах (Смулка О.І. 04.11.2020 р., Шугало В.М. 25.03.2021 р.), а випускник 2021 року Зрайло І.І. 24.12.2020 р. достроково захистив свою дисертацію.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи було з'ясовано, що правила проведення контрольних заходів є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Здобувачів вищої освіти на першому занятті викладачі ознайомлюють з інформацією про форми контрольних заходів, а також до початку вивчення дисциплін аспіранти самостійно можуть ознайомитися з відповідною інформацією, яка оприлюднена на сайті ЛНАУ: графік навчального процесу, навчальний план, розклад занять, силабуси навчальних дисциплін для даної ОНП, відповідні положення щодо контролю знань та критеріїв оцінювання. Крім цього, робочі програми з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання розташовані в системі Moodle. Процедуру повторного складання екзаменів відображено у п.6.6 Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти рівня доктор філософії у ЛНАУ зокрема відзначається, що спірні питання з проведення екзаменаційних сесій розглядає апеляційна комісія, графік ліквідації академічної заборгованості складає відділ аспірантури і докторантури за погодженням із зав.кафедр і доводиться до НПП і здобувачів не пізніше одного тижня після закінчення терміну екзаменаційної сесії. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз викладачу, другий комісії [<https://bitly.su/PPwTo81>]. Про процедуру апеляції та повторного складання екзаменів аспіранти ознайомлені, при цьому як здобувачі, так і НПП відзначили, що таких випадків на даній ОНП не було. Запобігання конфлікту інтересів та об'єктивності оцінювання сприяє дотримання учасниками освітнього процесу норм Положення про академічну доброчесність (<https://bitly.su/GRjz3xdd>), яким визначені етичні стандарти поведінки НПП, здобувачів вищої освіти й інших учасників освітнього процесу, а також визначені питання запобігання академічної недоброчесності. Крім цього, в ЛНАУ ведеться системна робота щодо запобігання конфлікту інтересів, зокрема на сайті є окрема вкладка «Протидія корупції» (<https://bitly.su/ItZ6y5o>), виконується відповідний план заходів щодо запобігання та виявлення корупції (<https://bitly.su/MSzrHr>), функціонують Комісія з питань академічної доброчесності та уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції. Під час бесіди з фокус-групами було підтверджено відсутність випадків необ'єктивності НПП і конфлікту інтересів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЛНАУ розроблено, затверджено та оприлюднено документу, що складають внутрішню нормативну базу університету і врегульовують питання дотримання принципів академічної доброчесності та є наперед визначеними, чіткими і зрозумілими. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЛНАУ визначені в Положенні про академічну доброчесність (<https://bitly.su/GRjz3xdd>), Положенні про процедуру впровадження антиплагіатної системи в ЛНАУ (наказ ректора №153 від 03.10.2016 <https://bitly.su/K7brPY>). Зустрічі з аспірантами, науково-педагогічними працівниками, науковими керівниками, керівником Комісії з питань академічної доброчесності ЛНАУ, представниками бібліотеки, ознайомлення з відповідними нормативними документами, показали, що в університеті загалом та на ОНП «Економіка» зокрема, здійснюються різноманітні заходи щодо дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності: інформаційна робота викладачів та наукових керівників з аспірантами, перевірка робіт на плагіат (тез, статей, дисертацій), консультативна робота бібліотеки з авторами наукових праць, використання програми з виявлення плагіату Strikeplagiarism.com (на кожній кафедрі є співробітник, який відповідальний за перевірку на плагіат і має доступ до даної програми), наявність скриньок довіри (на 1 і 3 поверхах головного корпусу університету, а також електронна скринька довіри на сайті ЛНАУ) тощо. В ЛНАУ чітко визначені положення щодо відповідальності НПП і здобувачів за порушення норм академічної доброчесності (Положення про академічну доброчесність <https://bitly.su/GRjz3xdd>). Так, за такі порушення з боку викладачів передбачено притягнення до наступної академічної відповідальності: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання; відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії; позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади [п.4.4 даного Положення]. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання; інші форми відповідно до вимог чинного законодавства України [п. 4.5. даного Положення]. В ході зустрічі аспіранти наголосили, що добре володіють інформацією щодо академічної доброчесності, про порядок перевірки робіт на плагіат та відповідальність.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання знань здобувачів, правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу. Аспіранти на початку вивчення навчальних дисциплін самостійно можуть ознайомитися з інформацією про форми контрольних заходів як з робочих програм в системі Moodle, так і з силабусів, які розміщено на сайті. 2. Отримано підтвердження від здобувачів щодо об'єктивності проведення екзаменів та їх обізнаності щодо порядку подання оскарження результатів контрольних заходів, процедури їх повторного проходження. Випадків оскарження результатів контрольних заходів здобувачів даної ОНП, а також конфлікту інтересів не було. 3. Безумовно позитивним є те, що всі здобувачі набору 2016 і 2017 рр. успішно захистили дисертаційні роботи у разових спеціалізованих вчених радах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: Підсумковий контроль знань за допомогою платформи MOODLE поки не здійснюється. Рекомендація: Враховуючи те, що ЛНАУ перейшов на нову версію платформи MOODLE та НПП пройшли підвищення кваліфікації щодо використання даної платформи, доцільно, в умовах вимушеного дистанційного навчання, в повній мірі використовувати наявні технічні можливості даної платформи щодо проведення підсумкового контролю знань здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Представлена ОНП в повній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 5.1, 5.2, 5.3, 5.4: здобувачі ознайомлені з формами контролю та системою оцінювання, мають можливість оскарження результатів; чітко визначені процедура запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій; сформовано належну обізнаність здобувачів та НПП щодо академічної доброчесності та використовується програмний продукт для виявлення плагіату Strikeplagiarism.com. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми, експертна група вважає за можливе стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 5 при наявності недоліків, що не є суттєвими та можуть бути усунутими ближчим часом.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Існує достатня відповідність академічної та /або професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним результатам навчання, це дає підстави стверджувати, що наявний склад академічного персоналу, його наукова спрямованість і кваліфікація спроможні забезпечити належну реалізацію ОНП. Академічна кваліфікація по всім викладачам забезпечується наявністю відповідної освіти та/або науковою діяльністю у сфері спеціальності 051 «Економіка» про що свідчить представлена документація щодо освіти та наукової активності викладачів. По ОНП 2020 року обов'язкові компоненти викладають 7 НПП (згідно даних табл.2 ВСО і таблиці відповідності ліценз.умовам), з яких 5 доктори наук (22 кредита або 64,7% ОК), 2 кандидати наук (12 кредитів або 35,3% ОК). Викладання вибіркового дисциплін на даній програмі здійснюють викладачі з науковими ступенями (66,7 % доктори наук, 33,3% кандидати наук), за трьома обраними ВК. Що свідчить про високий рівень залучення докторів наук до викладання на даній ОНП. Академічна кваліфікація НПП задіяних при реалізації даної програми повністю

відповідає напряму навчальних дисциплін. Крім цього, на основі вивчення даних табл.2 ВСО, сайту університету, наданої додаткової інформації через запит в електронному кабінеті, виявлено: - п'ять викладачів (Гнатишин Л.Б., Микитюк О.В., Черевко Г.В., Яців І.Б., Яцишин С.П.) з 7 НПП, які викладають ОК, та п'ять викладачів (Богіра М.С., Гнатишин Л.Б., Дубневич Ю.В., Сиротюк Г.В., Черевко Г.В.) з 6 НПП, які задіяні у викладанні ВК, мають публікацій у виданнях баз Scopus і Web of Science, проте є три викладача, які не мають жодної такої публікації; - деякі викладачі мають недостатній рівень наукової активності, а саме: Наконечний Р.А. (лише 3 фахові статті з 2016 р.), Микула О.Я. (лише 4 фахові статті з 2016 р.); - поодинокі випадки коли наукові публікації НПП не в повній мірі відповідають профілю навчальної дисципліни, яку вони викладають (Яцишин С.П.). Слід відзначити високий рівень кваліфікації наукових керівників здобувачів (Черевко Г.В., Яців І.Б., Онисько С.М., Гринкевич С.С.), наявність досвіду щодо підготовки наукових кадрів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

ЛНАУ застосовує відповідну процедуру конкурсного добору викладачів, що регламентується Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<https://bitly.su/3qlUB>), яке містить правила та процедури відбору НПП, вимоги до компетентності викладацького складу при прийомі на роботу. Заяви та документи для участі у конкурсі подаються секретарю конкурсної комісії, впродовж 30 календарних днів з дня оприлюднення оголошення про конкурс. Експертна група зясувала, що оголошення про проведення конкурсу, строки й умови його проведення публікуються на офіційному вебсайті ЛНАУ та у друкованих засобах масової інформації, зокрема в обласній газеті «Експрес». В процесі бесід з НПП і начальником відділу кадрів виявлено, що оцінка рівня професійної кваліфікації й особистісних якостей претендента проводиться конкурсною комісією шляхом вивчення наданої претендентом заяви і доданих до неї документів, зокрема списку опублікованих праць за останні 5 років, інформації щодо відповідності вимогам п.30 Ліцензійних умов. Кандидатури претендентів на заміщення посад старших викладачів, викладачів, асистентів попередньо обговорюються на засіданні відповідної кафедри. Конкурсна комісія може запропонувати претенденту на посаду попередньо прочитати пробні лекції, провести практичні (семінарські) заняття у присутності НПП відповідної кафедри. НПП і начальник відділу кадрів ЛНАУ наголосили, що процедура конкурсного добору викладачів є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму залучених до освітнього процесу НПП. При відборі наукового керівника враховують відповідність кола його наукових інтересів тематиці дисертаційного дослідження аспіранта, його рівень професіоналізму.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЛНАУ активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу в цілому і до співпраці по даній програмі. Так, на зустрічі, роботодавці відзначили, що приймають активну участь у обговоренні змісту даної ОНП та програмних результатів навчання, зокрема заст.директора департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Гончаренко Л.В., завідувач кафедри ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, д.е.н., проф. Баланюка І.Ф., заст. директора Державного НДКІ ветеринарних препаратів та кормових добавок, д.вет.н. Музику В.П., які надали позитивні рецензії. В ході зустрічі роботодавці зробили акценти на тому, що ознайомлені з даною ОНП, плідно співпрацюють з науково-педагогічним колективом, висловили думки щодо перспектив впровадження дуальної освіти. Так, Гончаренко Л.В. відзначила, що її пропозиції щодо необхідності більш детального вивчення питань дорадництва знайшли відображення у ОНП 2021 р. Також, вона наголосила, що її департамент активно залучає НПП і наукових керівників до участі в економічних форумах, Агропорт Львів, до роботи у складі робочих груп з розробки «Стратегії розвитку Львівщини», «Комплексної програми підтримки і розвитку АПК області» (2015-2020 рр., 2021-2025 рр.), удосконалення нормативно-правових актів із земельної реформи, державної підтримки розвитку сільського господарства, аспіранти даної ОНП передають результати їхніх дисертаційних досліджень для впровадження на рівні області та отримують відповідні довідки. Музика В.П. відзначив, що його пропозиції було враховано у дисципліні «Формування виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств». Баланюк І.Ф. наголосил на тому, що його пропозиції було враховано з приводу перенесення «Моделі аграрної економіки» з ВК до ОК, співпрацює з науковими керівниками даної ОНП, проводить спільні науково-практичні конференції, проходив стажування в ЛНАУ. Роботодавці підкреслили, що приймають активну участь у науково-практичних конференціях у ЛНАУ (<https://bitly.su/wE1TZfv>, <https://bitly.su/xinvE>) та зацікавлені у подальшій співпраці.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЛНАУ активно залучає експертів галузі, професіоналів-практиків до проведення наукових семінарів, круглих столів, конференцій, про що свідчить інформація на сайті університету, спілкування з гарантом, а також це відображено у відомостях про самооцінювання. Проте, підтвердження про залучення роботодавців саме до аудиторних занять в межах певної навчальної дисципліни на ОНП «Економіка» рівень доктор філософії в повній мірі не було виявлено. Так, на зустрічі з роботодавцями, стейкхолдерами Музика В.П. і Гончаренко Л.В. відзначили, що до викладання аудиторних занять їх поки не залучали, окрім проф.Баланюка І.Ф., який був частково залучений до викладання

освітньої компоненти «Моделі аграрної економіки». Крім цього, гарант та здобувачі на зустрічі відповіли, що аудиторні заняття з навчальних дисциплін роботодавці не проводили.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЛНАУ забезпечує сприятливі умови для професійного розвитку НПП, зокрема через створення власних програм підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації педагогічних, НПП ЛНАУ регламентується відповідним Положенням, затвердженим Вченою радою університету (протокол № 5 від 21.12.2019 р. <https://bitly.su/LGOVUXD>), в якому відзначаються види, форми, організація, визнання результатів і фінансування підвищення кваліфікації та проходження стажування. Університет сприяє постійному підвищенню кваліфікації викладачів у сфері їх професійних та наукових інтересів шляхом залучення НПП до навчання у своєму структурному підрозділі на курсах ННІ заочної та післядипломної освіти (<https://bitly.su/zHgiw>) без відриву від освітнього процесу. Бесіди з фокус-групами підтвердили, що останнім часом було проведено курси «Використання платформи Zoom для дистанційного навчання та роботи. Користування платформою Moodle. Методика ведення занять в дистанційному режимі» (01.06-26.06.2020 р.), «Організація навчального процесу у закладах освіти за допомогою сучасних інноваційних технологій, а також можливості інтегрування різних систем та платформ у єдине віртуальне навчальне середовище» (04.02-19.03.2021 р.) в яких прийняли всі одинадцять НПП, які залучені до викладання на даній ОНП. Крім цього, НПП проходять підвищення кваліфікації поза межами університету, а саме: Яців І.Б. у НУБіП України (2017 р.), Наконечний Р.А. у ЛНУ ім. Франка (2015р., 2020 р.), Городецька Н.Г. у ЛНУ ім. Франка (2017 р.) і методичному центрі «Лінгвіст» (2020 р.), Богіра М.С. у ННЦ «ІАЕ» (2016 р.) та ін. На даній ОНП існує позитивна практика щодо проходження закордонного стажування всіма науковими керівниками та більшістю НПП, зокрема Черевко Г.В. (Польща, 2017), Яців І.Б. (Польща, 2018), Онисько С.М. (Польща, 2019 р.), Гринкевич С.С. (Польща, 2016-2017 рр.), Городецька Н.Г. (Німеччина, 2016р., 2017р.; Польща, 2020 р.), Микитюк О.В. (Польща, 2019 р., 2020 р.), Яцишин С.П. (Німеччина, Еразмус +, 2019), Гнатишин Л.Б. (Польща, 2018 р.), Сиротюк Г.В. (Польща, 2017 р.), Дубневич Ю.В. (Польща, 2018 р.), Богіра М.С. (Польща, 2016 р.; Латвія, 2017-2018 рр.), що безумовно сприяє їх професійному розвитку. Також, як керівництво ЛНАУ, гарант програми, так й НПП наголосили, що університет здійснює постійний моніторинг професійного рівня викладачів використовуючи систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників, що відбувається на основі відповідного Положення (<https://bitly.su/FCAzn> <https://bitly.su/WFV1so>). Експертна група вважає, що дана рейтингова оцінка дозволяє оцінити ефективність роботи НПП і сприяє стимулюванню їхнього професійного розвитку. Також, ЛНАУ сприяє підвищенню фаховості НПП шляхом залучення їх до участі в науково-практичних конференціях, тренінгах, відкритих лекціях, надає безкоштовний доступ до світових електронних ресурсів (<https://bitly.su/Y5iS2wW2>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності в ЛНАУ здійснюється згідно з додатком К до Колективного договору університету (<https://bitly.su/ZJ4VDgO> на сайті надано word-варіант Колективного договору на 2019-2021 рр. без дат і підписів), в якому визначений порядок встановлення та надання працівникам університету надбавок, доплат, матеріальної допомоги, премій та інших грошових винагород і в п.1.3 цього додатку відзначається, що різні види грошової винагороди можуть встановлюватися та надаватися працівникам ЛНАУ за рахунок економії фонду оплати праці по загальному і спеціальному фондах державного бюджету, в межах затвердженого кошторису доходів та витрат для всіх працівників. На зустрічі з викладачами з'ясовано, що вони задоволені наявною системою стимулювання в університеті, зокрема два НПП отримували премії в 2020 році. Також ЕГ було з'ясовано, що за результатами рейтингу оцінки діяльності науково-педагогічних працівників 2019-2020 н.р. викладачам, у яких був високий рейтинг, надали премії. Ректор на фінальній зустрічі наголосив, що будуть надані премії гарантам та особам, задіяним в процесі акредитації, за її успішне проходження. Експертною групою виявлено, що в університеті застосовують і моральне заохочення за досягнення високих результатів праці НПП університету представляються до державних нагород, присвоєння почесних звань, відзначаються подяками, грамотами тощо. Крім цього, за результатами рейтингу визначають переможців за номінаціями «кращий НПП», «краща кафедра», «кращий факультет», «кращий молодий вчений».

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. На ОНП 051 «Економіка» існує належна відповідність академічної та /або професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним результатам навчання, при цьому 65% дисциплін викладають доктори наук, які мають високу кваліфікацію, відповідні публікації у виданнях баз Scopus і Web of Science, фахові статті, які відповідають профілю дисциплін. 2. ЛНАУ використовує різноманітні форми співпраці з роботодавцями, в тому числі і в організації та реалізації даної ОНП, зокрема роботодавці приймали участь в обговоренні ОНП 051 «Економіка», надавали свої пропозиції щодо її удосконалення, системно залучені до проведення спільних науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів, надавали довідки на впровадження результатів дослідження аспірантів, в свою чергу, НПП залучені до роботи у складі

робочих груп з розробки «Стратегії розвитку Львівщини», «Комплексної програми підтримки і розвитку АПК області» (2015-2020 рр., 2021-2025 рр.) тощо. 3. Позитивним є те, що університет сприяє постійному та безперервному підвищенню кваліфікації НПП у сфері їх професійних та наукових інтересів шляхом залучення викладачів до навчання на безкоштовних курсах Навчально-наукового інституту заочної та післядипломної освіти ЛНАУ, до участі в круглих столах, науково-практичних конференціях, надає безкоштовний доступ до світових електронних ресурсів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. Наукова діяльність проводиться деякими викладачами нерівномірно та з різною інтенсивністю, зокрема діяльність двох викладачів характеризується низькою науковою активністю, також є три НПП у яких поки що немає публікацій у наукометричних базах Scopus і Web of Science. Рекомендації: звернути увагу на необхідність активізації наукової діяльності окремих викладачів, які мають менше 5 фахових статей за останні 5 років. Посилити та стимулювати діяльність певних викладачів з приводу публікацій наукових статей у виданнях, які входять до баз Scopus і Web of Science. 2. На даній ОНП існує практика проведення відкритих лекцій представниками роботодавців та залучення до навчального процесу викладачів, які мають практичний досвід, проте, прикладів залучення роботодавців саме до аудиторних занять в межах викладання певної навчальної дисципліни не було виявлено. Рекомендація: враховуючи наявні потужні професійні зв'язки і досвід ЛНАУ щодо співпраці з роботодавцями, зацікавленість аспірантів та представників роботодавців у подальшій співпраці, доцільно розглянути можливість залучення роботодавців до аудиторних занять в межах викладання певних навчальних дисциплін, в тому числі з урахуванням можливостей використання дистанційних засобів навчання (Zoom, Google Meet та ін.).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма в повній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.3, 6.5, 6.6, а також в достатній мірі за підкритерієм 6.4 (враховуючи відсутність практики залучення роботодавців до проведення аудиторних занять): академічна та/або професійна кваліфікація НПП забезпечує досягнення цілей та програмних результатів за ОНП, процедури конкурсного добору викладачів є прозорими та дієвими, ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу по даній програмі, забезпечені сприятливі умови для професійного розвитку НПП. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також принципи поваги до автономії закладу, урахування позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на якість ОНП та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про загальну відповідність даної програми критерію 6 при наявності недоліків, що не є суттєвими та можуть бути усунутими ближчим часом.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансове забезпечення освітнього процесу в університеті формується за рахунок державного бюджету із загального та спеціальних фондів. Низка документів щодо фінансової діяльності та організації освітнього процесу розміщені на сайті ЛНАУ (<https://bit.ly/3bUgANt>). Згідно п.1.5 «Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ЛНАУ» підготовка осіб в аспірантурі ВНЗ здійснюється (пункт 1.5 за рахунок коштів державного бюджету, за рахунок видатків місцевих бюджетів, за кошти юридичних чи фізичних осіб та грантів, які отримав університет (<https://bit.ly/2QpzxAg>)). Матеріально-технічна база ВНЗ відповідає ліцензійним вимогам провадження освітньої діяльності. ЕГ впевнилась, що аудиторії для підготовки докторів філософії за спеціальністю «Економіка» обладнані сучасною мультимедійною апаратурою та комп'ютерами з необхідним програмним забезпеченням: Microsoft 365 (ліцензія на 500 000 користувачів з можливістю розширення); PowerBI; ODOO; Агроаналітика; Бухгалтерський облік; Управління виробництвом; Бізнес-баланс; Медок; Банківські аналітичні програми; Віртуальне навчальне середовище на базі платформи MOODLE; перевірки наукових робіт на плагіат. Для всіх освітніх компонентів в достатній мірі розроблене навчально-методичне забезпечення, яке розміщене в електронному навчальному середовищі MOODLE. На сайті університету є силабуси і робочі програми (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/nd/asptadok.html>). Комп'ютери підключені до мережі Інтернет, на території університету діє вільний доступ до Wi-Fi. Здобувачі мають можливість вільно користуватися навчальними приміщеннями, бібліотекою, навчальною, навчально-методичною та науковою літературою, обладнанням,

устаткуванням й іншими засобами навчання на умовах, визначених Правилами внутрішнього розпорядку ЛНАУ. В процесі огляду матеріально-технічної бази експертна група переконалась, щодо створення Фондів наукової, навчальної літератури, читальних залів, які розташовані на першому поверсі університету і в підвальному приміщенні. Здобувачі мають вільний доступ до фондів і електронних каталогів наукової бібліотеки, використовують бази даних Scopus, Web of Science, ScienceDirect (<https://bit.ly/zefYyWm>). На сайті для здобувачів відкритий доступ до баз даних електронної бібліотеки (<https://bit.ly/3hSUwH2>) та до наукометричних баз даних (<https://bit.ly/3bOeD5l>). Соціально-побутові потреби учасників навчального процесу забезпечують: гуртожитки, студентські їдальні, спортзали, спортивні майданчики, тренажерні зали та тенісні корти, парки, капелан. Все це зосереджено компактно і має статус студентського містечка.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Університет забезпечує безкоштовний доступ аспірантів до усіх інформаційних ресурсів, навчальних лабораторій, комп'ютерних класів та інших об'єктів інфраструктури, які необхідні для належного перебігу освітньої діяльності, зокрема у межах ОНП «Економіка», окрім системи перевірки на плагіат Strike Plagiarism, що функціонує на платній основі. На території університету та у гуртожитках є безкоштовний Wi-Fi. При перегляді матеріально-технічної бази ЕГ, представником університету - деканом економічного факультету Ковалів В. М. було презентовано світлиці для занять здобувачів у гуртожитках. Усі ПК мають доступ до мережі Інтернет, здобувачі мають вільний доступ до фондів і електронних каталогів наукової бібліотеки, використовують бази даних Scopus, Web of Science, ScienceDirect (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/naukbibl/naukbaz20203.html>). Офіційний сайт університету та сторінки структурних підрозділів у соціальних мережах подають здобувачам вищої освіти значні обсяги оперативної та актуальної інформації, на сторінках фейсбука розміщена кафедральна сторінка.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпечність освітнього середовища для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти гарантується Статутом університету (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/statyt.html>), «Положенням про службу охорони праці» (<https://bit.ly/3w22p0C>), «Правилами внутрішнього розпорядку» (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/ystanovdok.html>) та іншими нормативними актами. Під час перегляду відеопрезентацій експерти мали можливість пересвідчитись, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, та задовольняє їхні потреби й інтереси. Стан усіх навчальних та житлових приміщень університету відповідає діючим вимогам з техніки безпеки. Матеріально-технічна база ЛНАУ забезпечує належні умови для праці стосовно температурного режиму (власна котельня), освітлення тощо. Спеціальні служби здійснюють систематичний контроль за дотриманням вимог техніки безпеки, модернізовані системи протипожежного захисту до вимог сучасності, наявні плани евакуації та вогнегасники на кожному поверсі, у всіх приміщеннях встановлена сигналізація, поліпшена структура виробничої санітарії. Студенти, аспіранти та НПП університету забезпечені необхідним консультативним медичним обслуговуванням в межах програми первинної медичної допомоги. У головному корпусі на кафедрі фізвиховання розташований медпункт, в студентському містечку функціонує лікарня (яка орендує приміщення у ЛНАУ), з якою заключені договори на обслуговування здобувачів. Працює комісія з надання соціально-психологічної допомоги працівникам та здобувачам освіти університету (<https://bit.ly/3fру9aF>). На основі інтерв'ювання здобувачів слід відмітити постійну і системну роботу психолога університету. Під час огляду матеріально-технічної бази закладу Е Г випадково стала свідками високопрофесійного надання психологічної допомоги студентам. Відділ з організації навчально-виховної роботи студентів ЛНАУ забезпечує виховну спрямованість загально університетських культурних і спортивно-масових заходів та координує їх роботу. Для належного харчування студентів в університеті та учбовому містечку діє розгалужена система кафе та їдалень. Викладачі та студенти мають можливість відвідувати тренажерні зали та спортивні кімнати. В ході зустрічі зі здобувачами ЕГ впевнилась, що в університеті періодично проводяться опитування щодо їхніх потреб та інтересів під час освітньої та позаосвітньої діяльності, створює достатні умови для їх реалізації (<https://bit.ly/3wvOG44>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ пересвідчилась, що в ЛНАУ функціонує низка підрозділів та організацій для забезпечення освітньої, організаційно-виховної, інформаційно-консультативної та соціальної підтримки студентів та аспірантів: відділ аспірантури і докторантури, Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених, комісія з надання соціально-психологічної допомоги працівникам та здобувачам освіти. В Університеті функціонує Центр академічного капеланства (<https://bit.ly/3amoFqB>). Керівник відділу з організації навчально-виховної роботи запевнив про постійну організаційно-виховну роботу з аспірантами. Останній захід був присвячений історії навчального закладу. Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти, надання консультацій на кафедрах регламентуються внутрішніми положеннями. Графік консультацій розміщений на сайті ЛНАУ в розділі

“Аспірантура та докторантура” (<https://bitly.su/e73TxMG1>). На зустрічі зі здобувачами аспірант Іващенко М. зазначив, що «кожен із здобувачів може звернутися за консультаційною підтримкою до будь-кого з інших науковців, крім безпосереднього керівника». Психологом відділу з організації навчально-виховної роботи студентів ЛНАУ М.В. Ходаковою постійно проводяться онлайн-семінари для викладачів та здобувачів вищої освіти Університету (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1090897004720675&id=473686923108356 , <https://bit.ly/3aoVpjr>). В рамках інформаційного супроводу на сайті ЛНАУ оприлюднено план наукових заходів на 2021 рік (<https://bit.ly/3gmOWM8>); правила вступу в аспірантуру і докторантуру (<https://bit.ly/3glH8KP>), низка матеріалів, що стосуються дотримання вимог академічної доброчесності в науковій діяльності(<https://bit.ly/3gIHsf> ; інформація щодо ОНП підготовки докторів філософії, навчальні плани та силабуси дисциплін, оперативна інформація щодо організації навчання в аспірантурі (<https://bit.ly/3amRJBv>). На сайті ВНЗ в рубриці «Нас запрошують» надається інформація про наукові конференції та інші заходи за межами університету (<https://bit.ly/3zrmsst>). Соціальна підтримка передбачає забезпечення аспірантів гуртожитком, комплексом оздоровчих заходів і духовне наповнення. Аспіранти ЛНАУ беруть участь у програмах та заходах з організації змістовного дозвілля (<https://bitly.su/e73TxMG1>). Вони мають змогу відпочити в оздоровчо-спортивному таборі «Маяк» (<https://bitly.su/jhNYb10>). У штаті відділу з організації навчально-виховної роботи ЛНАУ є капелан, практикуючий психолог (<https://bitly.su/7kqy>). В університеті існують «скриньки довіри» на першому і третьому поверхах, електронні скриньки довіри: dovira.lnau@gmail.com – уповноваженої особи з питань запобігання та протидії корупції. lnau.students@gmail.com – профспілкової організації студентів та аспірантів ЛНАУ. Здобувачі підтвердили цю інформацію під час зустрічі. У процесі опитування аспіранти спеціальності «Економіка» зазначили, що навчання в аспірантурі загалом відповідає їх очікуванням та інтересам.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Створення необхідних умов для здобуття освіти особами передбачене проектом Статуту ЛНАУ (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/statyt.html>). Організація навчального процесу таких осіб здійснюється з урахуванням чинних норм законодавства. Розроблений порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>, <https://bit.ly/3uUUhPf>), який визначає дії щодо забезпечення зручності та комфортності перебування в університеті особам, які потребують допомоги, а також створення умов для якісного їх обслуговування працівниками університету. Головний корпус університету та гуртожиток №6 обладнані пандусами з поручнями для заїзду інвалідних візків. Віртуальний доступ до навчально-методичних матеріалів, дистанційні форми навчання з використанням платформи MOODLE дають змогу без прив'язки до аудиторій проводити навчання в індивідуальному порядку та узгоджувати індивідуальні графіки навчання здобувачів з обмеженими фізичними можливостями. Правилами прийому до ЛНАУ (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/students/pravulaprijomu.html>), а саме у розділі 8, передбачено категорії осіб, для яких застосовуються спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти. ЕГ відмічає, що за наданою інформацією аспіранти з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті реалізується в рамках чинного законодавства, за допомогою Статуту, Колективного договору (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/ystanovdok.html>), Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Львівському національному аграрному університеті, Положення про академічну доброчесність, Положення про розгляд звернень студентів (<http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>). Окрім цього окремим розділом на сайті університету представлено систему законодавчих актів України та внутрішніх регламентів університету антикорупційного характеру (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/protydijakor.html>) для координації та безпосереднього здійснення заходів щодо запобігання корупції та врегулювання конфлікту інтересів в університеті. Для виконання норм Положення про академічну доброчесність створена Комісія з питань академічної доброчесності, яка розглядає заяви про відповідні порушення від педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, співробітників, здобувачів освіти, а також сторонніх осіб. Адміністрація, під час зустрічі запевнила, що всі можливі конфліктні ситуації будуть розглядатися і вирішуватися шляхом збалансування інтересів університету, викладачів та здобувачів вищої освіти. Важливими органами при вирішенні конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією є також Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених та профспілкова організація студентів і аспірантів ЛНАУ. Ці органи у взаємодії з юридичним відділом університету надають консультативно-правову допомогу здобувачам вищої освіти, які звернулися з проханням про вирішення конфліктної ситуації. Здобувачі володіють у повному обсязі інформацією, щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій, що розміщена на сайті ВНЗ у розділі 6 діючого Положення. Інструментом урегулювання конфліктних інтересів є створені в університеті електронні скриньки довіри dovira.lnau@gmail.com (уповноваженої особи з питань запобігання та протидії корупції); lnau.students@gmail.com (профспілкової організації студентів та аспірантів ЛНАУ) (<https://bit.ly/3u1OZjG>). В ході зустрічей зі здобувачами, з керівництвом, з працівниками структурних підрозділів встановлено, що випадків виникнення конфліктних ситуацій

щодо сексуальних домагань, дискримінації та корупції під час реалізації ОНП «Економіка» не було. В ході проведених постійних анонімних опитувань аспірантів, жоден респондент не зазначив, що відчував необ'єктивне чи упереджене ставлення з боку окремих викладачів або наукового керівника.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і аспірантів до відповідної інфраструктури і інформаційних ресурсів, надає консультативну та соціальну та іншу підтримку здобувачів вищої освіти, зокрема безоплатні публікації статей та доступ до участі у конференціях. 2. Комфортне розташування навчальних корпусів, інфраструктура університету зі зручними транспортними розв'язками, розвинена оздоровча інфраструктура (оздоровчий табір “Маяк”), висококваліфікований психолог і створені умови для розвитку духовності (Центр академічного капеланства). 3. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, задовольняє їх потреби і інтереси, створює необхідні умови для якісного обслуговування осіб з особливими освітніми потребами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. Відсутність коворкінг зали для здобувачів. Рекомендація: розглянути можливість створення на базі комп'ютерних класів коворкінг зали для здобувачів, що надасть змогу більш продуктивної реалізації їх здібностей. 2. Доступ до системи перевірки на плагіат здійснюється на платній основі. Рекомендація: забезпечити безоплатний доступ для здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 7.1.-7.6: фінансові, матеріально-технічні та інформаційні ресурси, навчально-методичне забезпечення освітньої програми та консультативна підтримка на безоплатній основі забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, задовольняє їхні потреби і інтереси та створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами; процедура вирішення конфліктних ситуацій є прозорою, доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх змісту, враховуючи принципи поваги до автономії університету, урахування позитивної позиції стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на певні аспекти якості освітньої програми, експертна група вважає можливим стверджувати про відповідність освітньої програми критерію 7 при наявності слабких сторін, що не є суттєвими та можуть бути усунутими ближчим часом.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В ЛНАУ функціонує навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти, діяльність якого регулюється відповідним Положенням № 194 від 07 грудня 2020р. (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>). До внутрішніх нормативних документів, які регулюють процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм в ЛНАУ належать: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЛНАУ» (від 27.06.2017р. №141), «Положення про формування, затвердження та оновлення освітніх програм у ЛНАУ» (№75 від «13» травня 2019р.), Наказ «Про створення комісії з моніторингу якості освіти» № 63 від 19.03.2018р., які розміщені у вільному доступі на офіційному сайті ЛНАУ (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>). Експертна група відмічає факт, що після прийняття у травні 2019р. «Положення про формування, затвердження та оновлення освітніх програм у ЛНАУ» цей процес став зрозумілим та впорядкованим. Зокрема, у розділі 3 даного Положення визначено основні етапи розроблення та затвердження ОП: розгляд проекту ОП на засіданні кафедри; розгляд

проекту ОП методичною комісією та затвердження нею рецензентів (провідних вчених та представників працевдавців); зовнішнє рецензування проекту ОП; розміщення проекту ОП на сайті університету для громадського обговорення; розгляд пропозицій які надійшли від рецензентів, стейкхолдерів та внесення змін до проекту ОП; розгляд проекту ОП Вченою радою факультету; погодження проекту ОП начальником навчального відділу та проректором з наукової роботи; розгляд проекту ОП та його затвердження Вченою радою ЛНАУ. Моніторинг ОП проводить Методична комісія та вчена рада факультету не рідше одного разу на рік. Моніторинг ОП спрямований на визначення чи ОП досягають встановленої мети та чи відповідають потребам студентів, працевдавців, інших груп зацікавлених сторін і суспільства. Експертна група на основі аналізу отриманих в порядку запиту додаткових документів протоколів засідань кафедри економіки (у 2020р. та 2021р.), які відбувалися із залученням групи розробки ОНП, підтвердила факт дотримання визначеної процедури розгляду, врахування пропозицій стейкхолдерів та внесення відповідних змін до проекту ОНП. Представники інших фокус-груп (роботодавці, стейкхолдери, здобувачі, гарант та група розробників ОНП, декан факультету, начальник навчально-методичний відділу забезпечення якості вищої освіти, проректори) підтвердили залученість до цих процесів. У процесі аналізу ЕГ виявлено, що ЗВО не здійснює практики опитування НПП щодо якості ОНП, що було підтверджено НПП, а також начальником навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти, який також визнав, що не узагальнює і не аналізує отримані результати опитування здобувачів щодо якості ОНП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

В ЛНАУ залучення здобувачів ОНП до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнерів відбувається різносторонньо. Розроблено «Положення про організацію та проведення опитування здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших стейкхолдерів» (<https://bit.ly/3x615eu>). Заведено практику щорічного опитування здобувачів, за підсумками якого формується «Звіт про результати опитувань щодо оцінки якості та організації навчання в аспірантурі» за кожною спеціальністю, зокрема 051 «Економіка», який оприлюднюється на офіційному сайті ЛНАУ (2021р.: <https://bit.ly/2P57Tb8>, 2020р.: <https://bit.ly/3n7fO4k>). Під час зустрічі здобувачі (Кушка П.А., Грисьо М.В., Лизак М.П.) підтвердили факт участі в цих опитуваннях (лютий місяць). При цьому анкета опитування містить як варіанти відповідей на питання, так і дається можливість надання розгорнутої відповіді на поставлені запитання. Зі слів Грисьо М.В., думка аспірантів береться до уваги, адже вона пропонувала, що хотілося б бачити більше міжнародних програм, якими можна було б скористатися. І вже після цього їй на електронну адресу від відділу аспірантури та докторантури постійно приходять повідомлення з пропозиціями участі в таких програмах. З іншого боку, здобувач Темненко С.М. підтвердила факт її залучення до розробки ОНП 2020р., зазначивши, що група розробників при підготовці проекту даної ОНП відштовхувалися від результатів опитування аспірантів. Представник студентської самоврядної організації ЛНАУ «Основа» Пустовит Х.І. повідомила, що аспіранти також беруть участь в її діяльності, мають можливість висловити свої побажання під час зустрічей, а представник студентського самоврядування є членом Вченої ради університету, тому може висловити пропозиції на відповідних засіданнях. Також аспіранти мають можливість висловити свої побажання з різних питань через «Скриньку довіри». Голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ЛНАУ Східницька Г.В. повідомила, що кожен аспірант є його учасником, вони групуються за факультетами. Більшість теперішніх аспірантів приймали активну участь у його діяльності ще будучи студентами бакалаврату і магістратури, продовжуючи співпрацю і протягом навчання в аспірантурі. Представники даного товариства також є членами Вчених рад університету та факультетів. Таким чином створено можливість врахування думки аспірантів покращення якості ОНП на факультетському та загально університетському рівнях. Це також підтвердив Голова цього товариства на економічному факультеті ЛНАУ Федів Р.Д. Про пріоритетність врахування думки здобувачів при підготовки проекту даної ОНП під час зустрічей повідомили гарант та представники групи її розробки, що є також свідченням прояву студентоцентрованого підходу до реалізації процесу перегляду ОНП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Експертна група мала можливість поспілкуватися з представниками роботодавців, які безпосередньо були рецензентами даної ОНП: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (Баланюк І.Ф.), Державний науково-контрольний інститут вет. препаратів і кормових добавок (Музика В.П.), Управління стратегічного планування підприємництва та фінансового забезпечення департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА (Гончаренко Л.В.). Зазначені особи підтвердили, що мали можливість ознайомитися зі змістом даної ОНП, вона є актуальною для ринку праці, вони мали можливість відкрито висловити власні пропозиції щодо її вдосконалення, які були викладені у рецензії й надалі враховані групою розробників. Також Баланюк І.Ф. підтвердив, що активно співпрацює з представниками групи розробників, видаючи спільні навчальні матеріали та наукові праці, а також під час участі у роботі діючої в ЛНАУ докторської спецради з економічних наук, членом якої він також є. Крім того, кафедра активно співпрацює з колишнім випускником даної ОНП Зрайлом І.І. (Філія Акціонерного товариства «Державна продовольчо-зернова корпорація України» - Львівський комбінат хлібопродуктів), який також виступав рецензентом даної ОНП. Під час зустрічі роботодавці також висловили думку про можливість у перспективі запровадження дуальної форми освіти для здобувачів даної ОНП. Під час зустрічей гарант та група розробників даної ОНП відмітили, що вибір кола роботодавців пояснюється специфікою їх роботи у сфері АПК, що стосується до специфіки фахових дисциплін ОНП, збір та врахування пропозицій від роботодавців

проходить переважно через особисті контакти, шляхом їх участі в наукових заходах університету, факультету і кафедри економіки. В той же час, ЕГ відмічає факт, що ЗВО та розробники ОНП не проводять періодичних опитувань роботодавців та інших стейкхолдерів з формуванням анкет або іншим організованим чином, зокрема за прикладом опитувань аспірантів. Разом з тим, участь у відкритій зустрічі ряду відомих представників академічної спільноти з Львова, Житомира, Рівного, Одеси (доктори економічних наук: Петришин Л.П., Якимчук А.Ю., Ткачук В.І., Колодійчук В.А., Калина Т.Є., Зінчук Т.О.) та висловлені ними слова підтримки гаранту ОНП, а також висока оцінка її змісту, слушні пропозиції щодо вдосконалення, дозволяють ЕГ припустити, що насправді коло потенційних роботодавців та зацікавлених у її подальшому розвитку зовнішніх стейкхолдерів є набагато більшим. Це розширює можливості щодо вдосконалення якості даної ОНП на основі широкого її обговорення в такому розширеному форматі. Тому рекомендується в перспективі розглянути можливість розширення кола роботодавців та стейкхолдерів та запровадження практики проведення їх періодичних опитувань.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На даній ОНП існує практика аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Адже вже з здобувачі захистили дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. Один з них, Зрайло І.І. є директором філії Акціонерного товариства «Державна продовольчо-зернова корпорація України» - Львівський комбінат хлібопродуктів, виступав також рецензентом даної ОНП. Присутні на зустрічі з ЕГ решта випускників – Шугайло В.М. (працевлаштований на посаді менеджера з постачання «Чоколада груп») та Смулка О.І. (перебуває в декретній відпустці) зазначили, що не втрачають контактів з випусковою кафедрою, відмітили високий рівень підготовки на даній ОНП, особливо професійні та людські якості їх наукового керівника Черевка Г.В. (гаранта ОНП). ЕГ відмітила, що позитивною практикою є те, що даній ОНП здійснюється підготовка кадрів вищої кваліфікації не лише для внутрішніх потреб ЛНАУ, а й для підприємств аграрного сектору економіки. Але практики опитування випускників даної ОНП не було. Також в ЗВО активно функціонує Рада випускників ЛНАУ (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/asocvypusk.html>), яка структурована за факультетами. Головою Ради випускників економічного факультету є доцент Н.М. Жидовська. Рада випускників організовує щорічні зустрічі випускників ювілейних років (<http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/konf/5699-newspod270519.html>, <http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/konf/5068-newspod290518.html>), що також підтвердив в.о. декана економічного факультету Ковалів В.М. Також факультет має сторінку в соціальній мережі Facebook (<https://bit.ly/3f1V6oу>), де здобувачі та випускники усіх років мають можливість висвітлити, а адміністрація факультету постійно моніторити інформацію про професійний шлях, слідкувати за життям факультету та кафедри економіки, висловлюючи свої захоплення, зауваження та рекомендації з різних питань.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Вивчення нормативної бази ЛНАУ з питань забезпечення якості вищої освіти показало, активний її розвиток відбувся після прийняття Ухвали вченої ради ЛНАУ з питання «Про стан та шляхи розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освіти університету» від 22 лютого 2018 року (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>). Крім Положень, які були детально висвітлені у підкритерії 8.1, в ЛНАУ прийнято також інші нормативні документи, які розміщені на офіційному сайті (<http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>) та виділені під назвою «Внутрішня система якості освіти». У ході зустрічей адміністрація ЛНАУ, гарант та група розробників ОНП, НПП, наукові керівники, представник комісії з питань академічної доброчесності, уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції відзначили, що у процесі моніторингу якості фактів виявлення суттєвих недоліків в ОНП та освітній діяльності з її реалізації не було. Аналізуючи інституціональну структуру ВСЗЯВО, експертна група виявила, що в ЛНАУ згідно прийнятого «Положення про навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти ЛНАУ» (№ 194 від 07.12.2020р.) (<http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>) створено відповідний відділ, який, цитуючи дане Положення, «забезпечує функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та здійснює керівництво і контроль навчальною та науково-методичною роботою факультетів і кафедр». Хоча за суттю своєї діяльності підрозділ, який відповідальний за ВСЗЯВО, як правило відокремлюється в окрему незалежну від навчально-методичної роботи одиницю, адже за своїми функціями також має моніторити ефективність навчально-методичної роботи. Крім того, виявлено, що керівник навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої Микула О.Я. одночасно входить і до складу Комісії з питань академічної доброчесності ЛНАУ. Також, на основі вивчення наданих додаткових документів, спілкування з гарантом, адміністрацією, виявлено, що в цілях економії коштів перевірка дисертаційних робіт здійснюється з використання системи StrikePlagiarism.com двома частинами, а зведений звіт про результат перевірки наявності академічного плагіату не формується, що певним чином утруднює надання підсумкового висновку в частині визначення загальних відсотків унікальності та запозичень, в тому числі самоцититування.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної ОНП є первинною, а також першою за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в ЛНАУ, однак в університеті проходили акредитації інших освітніх програм. Зокрема, серед економічних спеціальностей пройшли акредитацію ОП «Менеджмент» (бакалаврський рівень – Справа № 1152/АС-20), а також ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» (бакалаврський рівень – Справа № 1222/АС-20). Під час зустрічі представники адміністрації ЛНАУ підтвердили, що вивчають результати акредитаційних експертиз, розглядають їх на засіданні Вченої ради університету та здійснюють заходи щодо врахування отриманих рекомендацій. На основі проведеного аналізу висновків ЕГ та ГЕР за підсумками попередніх акредитацій, проведених у 2020 році на інших ОП з інших спеціальностей, експертна група звертає увагу, що в експертному висновку ГЕР при акредитації ОП «Менеджмент» серед рекомендацій було зазначено «...створити можливості для безоплатної перевірки на текстові запозичення академічних робіт здобувачів вищої освіти...». В ході зустрічей з боку гаранта даної ОНП та адміністрації ЛНАУ висловлено розуміння необхідності врегулювання цього питання в найближчий час.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно з «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЛНАУ» (<https://bitly.su/QqceU>) (від 27.06.2017р. №141) у ЗВО діє система якості вищої освіти на таких рівнях: студентський, викладацький, кафедральний, факультетський, університетський. Постійно діючим колегіальним органом з управління СВЗЯ є Колегія з моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти при Вченій раді Університету. СВЗЯ є одним із етапів формування цілісної системи як внутрішнього, так і зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті, формування культури якості. В ЛНАУ чітко усвідомлюють важливість дотримання принципів академічної доброчесності в контексті забезпечення культури якості освіти, адже ще у 20.11.2017 р. прийнято « Положення про академічну доброчесність у ЛНАУ» (<https://bitly.su/QqceU>). Прозорості оцінки роботи НПП сприяє впровадження практики щорічного рейтингування науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів згідно «Положення про критерії, правила і процедури оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників (НПП), кафедр і факультетів». Гарант ОНП Черевко Г.В. за підсумками оцінювання у 2019-2020 н.р. (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/orgkontrol/reitingvykladach2020.html>) має найвищий рейтинговий бал на кафедрі (205,62), а також один з найвищих серед НПП економічного факультету загалом. Аналіз показав, що протягом 2016-2020 рр. щорічно оновлювалися редакції ОНП «Економіка», що є свідченням активної позиції гаранта та групи розробників даної ОНП в питанні постійного підвищення її якості. У процесі зустрічей з різними фокус-групами було підтверджено, що на ОНП створено умови для реалізації системного процесу підвищення її якості на основі врахування думок аспірантів, роботодавців, випускників та інших стейкхолдерів. На відкритій зустрічі високу оцінку змісту та підтримку реалізації даної ОНП було висловлено також з боку представників академічної спільноти з різних міст України.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. До участі в групі розробки ОНП протягом двох останніх років залучаються здобувачі. 2. Здобувачі залучаються до опитувань з питань якості ОНП, при цьому анкета опитування містить як варіанти відповідей на питання, так і дається можливість надання розгорнутої відповіді на поставлені запитання. 3. На ОНП налагоджена тісна співпраця з роботодавцями та випускниками даної програми, які постійно залучаються до її рецензування, а також беруть участь у науково-практичних заходах, які організовує кафедра економіки, економічний факультет та ЛНАУ. 4. ОНП має широку підтримку з боку академічної спільноти, що було підтверджено в ході відкритої зустрічі, в якій взяли участь ряд відомих вчених зі Львова, Житомира, Рівного, Одеси. 5. Випускники ОНП займають посади економічного профілю на підприємствах сфери агробізнесу, залучаються до її рецензування, підтримуючи контакти з випусковою кафедрою. 6. Гарант та розробники займають активну позицію на шляху підвищення якості освітньої діяльності, щорічно оновлюючи зміст ОНП, активно залучаючи до цього процесу роботодавців та інших стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. У ЛНАУ відсутня практика опитування НПП та роботодавців щодо якості ОНП, а отримані результати опитування здобувачів щодо якості програми не систематизуються з боку навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти. Рекомендація: запровадити практику проведення періодичних опитувань НПП та роботодавців, а їх результати систематично узагальнювати та аналізувати службою, відповідальною за реалізацією ВЗЯВО у ЛНАУ. 2. У ЛНАУ на навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти покладено функції забезпечення функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, здійснення керівництва і контролю за навчальною та науково-методичною роботою факультетів і кафедр. Крім того, начальник цього відділу входить до складу Комісії з питань академічної доброчесності. Рекомендація: поважаючи право на автономію ЛНАУ, ЕГ рекомендує розглянути можливість розподілу між окремими самостійними підрозділами та посадовими особами ділянок навчально-методичної роботи, забезпечення якості освіти та академічної доброчесності. 3. ЕГ встановила,

що перевірка дисертаційних робіт доктора філософії в ЛНАУ проводиться на платній основі з використання системи StrikePlagiarism.com. З метою економії коштів на перевірку текст дисертаційних робіт поділявся на дві частинами, а зведений звіт про результат перевірки наявності академічного плагіату не формувался. Рекомендація: 1) найближчим часом врегулювати питання, на якому наголошувалося й за підсумками попередніх акредитацій, щодо створення можливості для безоплатної перевірки на текстові запозичення академічних робіт здобувачів вищої освіти; 2) для формування прозорого підсумкового висновку в частині визначення загальних відсотків унікальності та запозичень, в тому числі самоцититування, розглянути можливість перевірки дисертаційних робіт на плагіат повним текстом (єдиним файлом без поділу на частини), а також розробки форми звіту про результат перевірки на наявність плагіату з підписами залучених до цього процесу посадових осіб.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма в повній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.6, 8.7, а також в достатній мірі за підкритерієм 8.5: ЛНАУ дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду даної ОНП та інших процедур забезпечення її якості як партнери, роботодавці залучаються до перегляду ОНП, існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОНП, результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час перегляду ОНП, але доцільно звернути увагу на удосконалення інституціональної структури ВСЗЯВО. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також принципи поваги до автономії закладу, урахування позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на якість ОНП та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про загальну відповідність даної програми критерію 8 при наявності недоліків, що не є суттєвими та можуть бути усунутими найближчим часом.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу у ЛНАУ розроблені з урахуванням вимог чинного законодавства, є зрозумілими і розміщені для відкритого доступу на офіційному сайті закладу. Документами, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в ЛНАУ є: Статут університету (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/statyt.html>), Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3omE9nb>), Колективний договір (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/ystanovdok.html>), Правила внутрішнього трудового розпорядку (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/inform/ystanovdok.html>), Положення про систему якості вищої освіти (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>), Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктора наук (<https://bit.ly/2SJXLWz>), Тимчасовим положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктора наук у ЛНАУ (<https://bit.ly/3bxC2HZ>). В процесі зустрічей зі здобувачами, експертна група впевнилася, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є цілком зрозумілими, доступними та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Бесіди зі здобувачами дають підставу для позитивної оцінки за зазначеним підкритерієм.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

В ході зустрічей із гарантом, працівниками структурних підрозділів, здобувачами, випускниками і роботодавцями експертна група отримала інформацію, що до розробки проекту освітньої програми залучається широке коло науковців. Про внесення своїх пропозицій до освітньої програми 2020 року повідомили: Микула О. Я. - керівник навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти, Темненко С. - здобувач, від роботодавців: Музика В.П. - заступник директора з наукової роботи Державного науково-контрольного інституту вет. препаратів і кормових добавок, Гончаренко Л.В. - начальник управління стратегічного планування підприємства та фінансового забезпечення департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА, Баланик І.Ф. - професор кафедри обліку і аудиту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. ЕГ підтверджує, що на сайті університету в розділі «Аспірантура і докторантура» виставлено для обговорення проект освітньо-наукової програми «Економіка»

для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня на 2021 р. (http://lnau.edu.ua/lnau/files/proektosvitprog_2020df.rar), який відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» та Національної рамки кваліфікацій. Проте процедурно не передбачено висвітлення результатів обговорення проекту ОП, зауважень та пропозиції учасників на сайті.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

При ознайомленні з наповненням сайту закладу експертною групою встановлено, що обсяг освітньої програми, компоненти і достовірність інформації відповідають вимогам Вищої школи. Освітня програма 2020 р. оприлюднена у відкритому доступі на сайті (<http://lnau.edu.ua/lnau/files/osnaukprogdocf%2020%20.rar>). В ході зустрічі з керівництвом університету гарант повідомив ЕГ, що наразі сайт знаходиться в стадії оновлення і осучаснення. Слід зазначити, що інформація про вибіркові навчальні дисципліни, програми вибіркових дисциплін оприлюднено на офіційному сайті університету на сторінці «Аспірантура та докторантура», що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЛНАУ (<https://bit.ly/3ePVAp>). Експертна група вважає, що наведена інформація є цілком точною та достовірною та її обсяг достатній для інформування відповідних заінтересованих сторін, а також для того, щоб забезпечити можливість потенційним абітурієнтам зробити свідомий вибір, щодо вступу за даною ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: На сайті розміщено всю необхідну інформацію щодо освітнього процесу, навчально-методичне забезпечення, опис процесу підготовки здобувачів, нормативно-правова база з прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. На сайті університету відсутні матеріали обговорення проекту ОП, зауваження та пропозиції учасників. Рекомендація: ввести практику розміщення пропозицій і зауважень зі сторони зацікавлених осіб на сторінках сайту, що сприятиме залученню більш широкого кола зацікавлених осіб. 2. Експертна група погоджується з думкою керівництва про необхідність осучаснення сайту. Рекомендація: продовжити процес модернізування і структурування вмісту сайту ЛНАУ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 9.1.-9.3: правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими, доступними та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми; процедура затвердження ОНП включає широке обговорення розміщеного на офіційному сайті ВНЗ проекту та включення зауважень і пропозицій заінтересованих сторін; точна і достовірна інформація про освітню програму в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства своєчасно оприлюднюється на офіційному веб-сайті університету. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх змісту, враховуючи принципи поваги до автономії університету, урахування позитивної позиції стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на певні аспекти якості освітньої програми, експертна група вважає можливим стверджувати про відповідність освітньої програми критерію 9 при наявності слабких сторін, що не є суттєвими та можуть бути усунутими ближчим часом.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

За результатами ознайомлення зі змістом і структурно-логічною схемою ОНП (2016-2020 рр., проєкту 2021 р.), навчальними планами за всі роки, тематикою дисертаційних робіт аспірантів, зустрічей з аспірантами та науковими керівниками, експертна група дійшла висновку, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів, забезпечує досягнення ПРН. ОНП та навчальні плани включають освітні компоненти, які в цілому здатні забезпечити набуття компетентностей за складовими, передбаченими чинним законодавством, що регламентує підготовку докторів філософії. Глибинні знання зі спеціальності представлені в ОНП 2020р. наступними компонентами: ОК 6 Моделі аграрної економіки, ОК 7 Соціально-економічний розвиток сільських територій. Дані обов'язкові компоненти, а також запропоновані вибіркові компоненти за рівнем доктор філософії повністю дотичні напрямам наукових досліджень аспірантів, а також заявленій особливості даної ОНП. Проте, недостатньо уваги приділено вивченню дисциплін, які формують глибинні знання зі спеціальності «Економіка», в ОНП більше акцентують увагу на аграрній економіці. З цього приводу на зустрічах гарант та група розробників відзначили, що при вивченні ОК 6 і 7 здобувачі отримують необхідні глибинні знання з економіки, й за потреби аспіранти можуть обирати дисципліни з рівня магістра, де є значний перелік професійних загальноекономічних дисциплін. Набуття загальнонаукових компетентностей забезпечують ОК 1 Філософія науки. Набуття універсальних навичок дослідника забезпечують ОК 4 Організація наукової діяльності, ОК 5 Інформаційні технології в наукових дослідженнях, ОК 3 Психологія і педагогіка вищої школи, а також педагогічна практика. Здобуття мовних компетентностей, необхідних для проведення та представлення результатів наукових досліджень іноземною мовою забезпечує ОК 2. Під час зустрічей зі здобувачами і НПП, було підтверджено можливість отримання аспірантами 1 і 2 курсів консультацій і з навчальних дисциплін, які є дотичними до тематики наукових досліджень, про що також свідчить графік консультацій розміщений на сайті у вкладці «Аспірантура і докторантура» (<https://bitly.su/e73TxMG1>). Також, аспіранти і наукові керівники підтвердили, що за потреби здобувачам можуть надавати консультації інші науковці. В цілому дана ОНП зорієнтована на підготовку висококваліфікованого науковця та викладача із глибоким розумінням принципів та процесу організації наукових досліджень та здійснення освітнього процесу за спеціальністю 051 Економіка. На ОНП сформована критична маса для якісної підтримки наукової роботи аспірантів, що підтверджують: наявна потужна наукова школа з аграрної економіки, успішно захищені дисертації всіма аспірантами 2016 і 2017 років набору даної ОНП (Смулка О.І., Шугало В.М., Зрайло І.І.), представлена гарантом інформація щодо перспектив формування разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Наукові керівники аспірантів є активними науковцями, систематично публікують результати своїх досліджень у фахових виданнях та виданнях у наукометричних базах, зокрема Scopus і Web of Science, видають монографії, здійснюють керівництво науково-дослідними темами, є керівниками і виконавцями господарських тем (Черевко Г.В. 2 теми у 2018 р., 2 теми 2020 р.; Онисько С.М. одна тема 2020 р., Гринкевич С.С. дві теми у 2017 і 2020 рр.). При цьому, публікації та сфера наукових інтересів наукових керівників є в повній мірі дотичними тематикам досліджень їхніх аспірантів, що було підтверджено в ході зустрічей, а також наявною інформацією, яка подана на сайті університету вкладка «Аспірантура і докторантура» (<https://bitly.su/A9NFQ6v>) і в додатку до Звіту ЕГ, де відображено повну відповідність теми кожного аспіранта науковим публікаціям їх наукових керівників. Також, на сайті є інформація щодо наукових інтересів всіх наукових керівників, посилання на їх профілі в Google Scholar, Scopus, Web of Science, ORCID, h-індекс. Наявність такої офіційно оприлюдненої інформації є важливим чинником забезпечення свідомого вибору аспірантом наукового керівника. Під час зустрічей зі здобувачами та науковими керівниками було підтверджено, що окремі наукові керівники залучають аспірантів до виконання кафедральних наукових робіт і деяких господарських тем, тематика яких є дотичною до тем дисертацій здобувачів. Це дає підстави експертній групі стверджувати про те, що на даній ОНП постійно здійснюються системні заходи щодо забезпечення відповідності тематики досліджень аспірантів науковим інтересам їх наукових керівників.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

На ОНП Економіка створено як організаційні, так і матеріальні умови для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантських досліджень. З цією метою на базі університету проводяться різноманітні міжнародні та всеукраїнські конференції, форуми, відповідно до плану наукових заходів ЛНАУ (<https://bitly.su/oqvc>). Серед яких слід відзначити традиційні: міжнародну науково-практичну конференцію «Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств» (<https://bitly.su/XBVsxzr>), яку проводить кафедра економіки вже 9 років поспіль, а також щорічний міжнародний науково-практичний форум «Теорія і практика розвитку АПК та сільських територій», в 2020 році було проведено вже 21 такий форум. Також аспіранти мають можливість прийняти участь як в конференціях в ЛНАУ, так і за його межами, про що їх інформують на сайті університету вкладка «Наукова діяльність. Нас запрошують» (<https://bitly.su/Ci9Zhu>). Крім цього, аспіранти в ході

зустрічі відзначили, що презентують результати своїх досліджень двічі на рік: на проміжному звіті на кафедрі та щорічній звітній студентській науковій конференції за результатами науково-дослідної роботи за відповідний рік у лютому, що дозволяє залучити широке коло науковців до обговорення результатів досліджень аспірантів. В ЛНАУ видається 2 фахових наукових видань категорії Б «Аграрна економіка» і «Науковий вісник ЛНАУ. Серія: Економічні науки», в яких аспіранти мають можливість на безоплатній основі оприлюднювати результати своїх наукових досліджень. Аспіранти підтвердили, що мають безкоштовний доступ до мережі Інтернет на території університету, комп'ютерних класів та бібліотечних фондів, які забезпечені необхідною науковою літературою та доступом до баз Scopus, Web of Science, наукової періодики України, електронних каталогів: Агротека, Агропром, Agronews, Agris, Agora, EBSKO, DOAJ, FAOSTAT (<https://bitly.su/zKbDomKk>). В університеті активно функціонує Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених (<https://bitly.su/ZeGXF1SE>), яке сприяє створенню сприятливих умов для розкриття наукового потенціалу здобувачів, про що на зустрічі відзначили представники цього товариства і здобувачі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливість для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

В ЛНАУ функціонує відділ міжнародних зв'язків, серед завдань якого - надання допомоги аспірантам щодо участі в програмах академічної мобільності, міжнародних грантових проєктах тощо (<https://bit.ly/3wwwZ6T>), інформація про що доступна на сайті університету (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/vmz.html>). Формування навиків щодо участі аспірантів у програмах академічної мобільності передбачено вивченням у рамках дисципліни «Організація наукових досліджень» теми «Отримання грантів для розвитку потенціалу вищої освіти та проведення наукових досліджень». В ході зустрічей, проректор з наукової роботи Яців І.Б. зазначив, що з на початок 2021 р. налічувалося понад 50 чинних угод про співпрацю між ЛНАУ та зарубіжними партнерами (університетами, науково-дослідними закладами, виробничими структурами тощо) (<https://bit.ly/3fiJEAh>), але не всі вони діють в реаліях. Зміст цих угод передбачає також організацію наукових стажувань для здобувачів ступеня PhD. Позитивним є те, що аспіранти Лизак М.П. та Грисьо М.В. проходили навчання за економічними спеціальностями у Старопольській Вищій Школі (Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach), Іващенко М.В. - наразі завершує навчання і готується до захисту магістерської роботи. ЕГ відзначає, що здобувачі, які пройшли навчання в іноземних ЗВО, мають більш широкий кругозір та інформованість за спеціальністю, можливість вивчити зарубіжний досвід з дотичної економічної спеціальності, що позитивно впливає на якість засвоєння знань й отримання фахових компетентностей. В ході зустрічей зі здобувачами експертна група впевнилась, що у ЛНАУ щорічно проводяться міжнародні науково-практичні конференції, у яких беруть участь і аспіранти спеціальності «Економіка». Для забезпечення поінформованості та допомоги в міжнародній активності аспірантів в університеті функціонує спеціалізований структурний підрозділ (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/vmz.html>).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

За результатами проведених зустрічей з науковими керівниками Університету та вивчення наданої закладом інформації щодо їх участі у дослідницьких проєктах експертна група має можливість підтвердити, що наукові керівники здобувачів беруть активну участь у виконанні тематики наукових досліджень економічного факультету, зокрема за темою на 2016-2020 рр. «Організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектора економіки та села» (номер держреєстрації в УкрІНТЕІ 0116U003176). Професори Г.В. Черевко, С.С. Гринкевич здійснювали керівництво тематикою відповідних кафедр, до участі у виконанні якої залучені й аспіранти, а результати їх досліджень знаходять відображення у звіті Ректора університету (<https://bit.ly/3bEvoji>). Тематика дисертаційних робіт здобувачів інтегрована у науково-дослідну роботу кафедр факультету. Одержані здобувачами результати наукової діяльності регулярно апробуються на конференціях та публікуються у українських фахових та міжнародних виданнях. Керівники аспірантів зі спеціальності «Економіка» Черевко Г.В., С.С. Гринкевич С.С., С.М. Онисько С.М. разом зі здобувачем Лизак М. були виконавцями госпдоговірних тем на замовлення суб'єктів підприємницької діяльності, результати виконання яких підтверджені актами про впровадження їх результатів. Д.е.н., доцент Яців І.Б. брав участь в організації соціологічного дослідження «Економічна реформа – очима села: 20 років потому» (<https://www.facebook.com/ekrefpost/>). Кожен науковий керівник аспірантів щорічно публікує кілька наукових праць у фахових наукових виданнях України та зарубіжжя. Усі наукові керівники за останні роки опублікували праці у виданнях, включених у наукометричні бази Scopus та Web of Science.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Чинна нормативна база ЛНАУ та система організації роботи щодо перевірки дотримання академічної доброчесності в процесі написання дисертацій, підготовки до друку наукових праць аспірантів та їхніх наукових керівників у виданнях університету, забезпечують дотримання принципів академічної доброчесності, унеможливають порушення цих принципів, формують надійний механізм збереження наукової репутації усіх осіб, причетних до

процесу підготовки наукових кадрів в аспірантурі. Політика, принципи та стандарти академічної доброчесності регламентується «Положенням про академічну доброчесність у ЛНАУ» (<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/nd/akademdob.html>) та Положеннями: про процедуру впровадження антиплагіатної системи; про перевірку на академічний плагіат; про попередню експертизу дисертації (<https://bit.ly/3ulsp5J>). Для забезпечення комплексної та системної роботи та попередження порушень у сфері академічної доброчесності в університеті створено Комісію з питань академічної доброчесності, керівником якої є О.Я. Микула. Положенням про академічну доброчесність Університету передбачено низку покарань за порушення академічної доброчесності, серед яких позбавлення права обіймати визначені посади, звільнення з університету. При спілкуванні з НПП встановлено, що згідно Положення випадки порушення академічної доброчесності мають бути розглянуті Комісією з питань академічної доброчесності, висновки якої, подаються на розгляд Ректору університету для подальшого вживання відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру. Питання щодо реалізації заходів, спрямованих на запобігання порушень академічної доброчесності, є предметом обговорень на різних організаційних рівнях, у тому числі на вченій раді університету. Усі науково-педагогічні працівники та аспіранти ознайомлені з рекомендаціями щодо запобігання академічному плагіату та процедурами його виявлення в наукових працях, розуміють їх зміст та принципи. В ході зустрічей ЕГ з'ясувала, що на наукових керівників покладається відповідальність за забезпечення належного рівня публікацій їх аспірантів, у тому числі стосовно дотримання вимог академічної доброчесності. Процес включення до друку наукових праць аспірантів та керівників, окрім рецензування та рекомендацій до друку у виданнях університету, передбачає обов'язкову перевірку на наявність запозичень за допомогою системи StrikePlagiarism, яка містить стандарти академічної доброчесності, на основі платного доступу. За інформацією керівництва і науковців ЛНАУ фактів порушення академічної доброчесності за період існування програми як з боку здобувачів, так і з боку наукових керівників не виявлено. В ході зустрічей експертна група впевнилася, що керівництво і викладачі університету приділяють значну увагу збереженню традицій наукової сумлінності, високої репутації ВНЗ та прикладають значні зусилля задля популяризації принципів академічної доброчесності у науковій діяльності, а здобувачі сумлінно дотримуються їх.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Експертною групою були виявлені наступні сильні сторони ОНП «Економіка»: 1. На ОНП сформована критична маса для якісної підтримки наукової роботи аспірантів, що підтверджується успішно захищеними дисертаціями всіма аспірантами 2016 і 2017 років набору. Позитивним є те, що на даній ОНП функціонує потужна наукова школа, представники якої є науковими керівниками аспірантів, існує повна дотичність тем досліджень аспірантів науковим інтересам наукових керівників. 2. Створено сприятливі організаційні та матеріальні умови для проведення й апробації результатів наукових досліджень здобувачами відповідно до їх тематики, зокрема за рахунок систематичного проведення міжнародних науково-практичних конференцій на базі ЛНАУ, публічного звітування про результати наукової роботи аспірантів, можливостей публікацій у двох фахових виданнях ЗВО на безоплатній основі. 3. Керівники аспірантів зі спеціальності «Економіка» Черевко Г.В., Гринкевич С.С., Онисько С.М. разом зі здобувачем Лизак М. П. були виконавцями госпдоговірних тем на замовлення суб'єктів підприємницької діяльності, результати виконання яких підтверджені актами про впровадження їх результатів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Експертна група вважає за доцільне зосередити увагу на окремих слабких сторонах реалізації даної ОНП: 1. Обов'язкові компоненти даної ОНП, а також запропоновані вибіркові компоненти за рівнем доктор філософії повністю дотичні напрямам наукових досліджень аспірантів, а також заявленим особливостям даної програми. Проте, недостатньо уваги приділено вивченню дисциплін, які формують глибинні знання зі спеціальності «Економіка», в ОНП більше акцентують увагу на аграрній економіці. Рекомендація: ввести до складу обов'язкових компонентів одну-дві навчальні дисципліни, які будуть формувати глибинні знання за спеціальністю «Економіка». 2. Стан та темпи залучення до академічної мобільності учасників освітнього процесу у ЛНАУ не відповідають існуючим можливостям і кількості чинних угод про співпрацю із зарубіжними партнерами та очікуваннями здобувачів. Рекомендація: враховуючи потужні міжнародні зв'язки, активізувати залучення до академічної мобільності учасників освітнього процесу, шляхом участі в міжнародних наукових конференціях за межами України, міжнародних програмах стажувань, грантових програмах, програмах академічної мобільності. На перспективу розглянути можливість впровадження подвійного наукового керівництва здобувачами даної ОНП.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Освітня програма відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 10.1-10.6: зміст програми відповідає науковим інтересам здобувачів, забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності, їх наукова діяльність повністю відповідає напрямку досліджень наукових керівників, наявні можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень, розроблені заходи щодо дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, принцип поваги до автономії закладу, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 10 при наявності недоліків, що не є суттєвими та можуть бути усунутими ближчим часом.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

В процесі спілкування з фокус-групами відчувався справжній командний дух. Здобувачі відзначили потужний науковий досвід своїх наукових керівників, створення сприятливих умов для наукової співпраці, особливо вони оцінили високий професіоналізм гаранта ОНП проф. Черевка Г.В. Відкрита зустріч показала значну підтримку даної ОНП з боку академічної спільноти, в зустрічі взяли участь ряд відомих вчених з університетів та науково-дослідних установ Львова, Житомира, Рівного, Одеси. Заслуговує на увагу те, що кафедра економіки систематично використовує сучасні підходи до популяризації та висвітлення здобутків викладачів і здобувачів, у тому числі й по даній ОНП, на сторінці кафедри у соціальній мережі Facebook (<https://m.facebook.com/%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B8-%D0%9B%D0%9D%D0%90%D0%A3-473686923108356/>).

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>інформ про НПП ЛНАУ.pdf</i>	RopDsoaNrHo9rJr13mV7s6wYgDe2nfx5CAGuS5Lt8tk=
Додаток	<i>відповідність тем аспірантів наук дослідж керівників ЛНАУ.pdf</i>	axHfetGIvDHbZ6NnAzY3SZCuse1PYR7KGvnoanph+4w=
Додаток	<i>Участь аспірантів у конфер., госттемах.pdf</i>	ovNtj/cZsaz9LAp+JgkAvzf4mxfu8TE7aTmCweB/52s=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Танклевська Наталія Станіславівна

Члени експертної групи

Шубалий Олександр Михайлович

Кузіна Вікторія Юріївна